

PABLONĒN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA A PAIN BUANMIA QUIRICA

Corintonuaxa Jesucristomi catamēcē unicama Pablonĕn quirica cuĕnĕoxuan

1 ¹Ēx Pablo 'ixun cana mitsu quirica buánmin, camina biti 'ain. Nucĕn Papa Dios cuĕĕncĕsabi oquin aín bana unicama ñuixunun ca Jesucristonĕn 'ĕ caíscacĕxa. An caísa 'ixun cana Sóstenes-bĕtan mitsu quirica buánmin. Axribi ca Jesucristomi catamēcē 'aish nucĕn xucĕn 'icĕn. ²Mitsúxmi Corinto ĕmanuax Jesucristomi catamēcē 'icĕ, cana cuĕnĕoxun ĕnĕ quirica mitsu buánmin. Mitsux Cristo Jesúsmi catamēcē 'aish camina Nucĕn Papa Diosnan 'ain. An ca ax cuĕĕncĕsabi oíshi 'inun mitsu caíscacĕxa. Camabi menu 'icĕ unicama, an Nucĕn 'Ibu Jesucristo aín 'uchacama tĕrĕnxunun quixun ñucácĕ, a unicama usai 'inun caíscĕsaribi oquin ca Nucĕn Papa Diosan mitsu caíscacĕxa. Jesucristo ax ca a unicaman 'Ibu 'ianan nun 'Iburibi 'icĕn. ³Usa 'aíshmi mitsux Nucĕn Papa Diosbĕtan Nucĕn 'Ibu Jesucristonĕn nuibaquin 'aquincĕx chuámarua bucucanti cana cuĕĕnin.

Cristo cupí nuibaquin Nucĕn Papa Diosan uni 'aquinti bana

⁴Cristo Jesús cupía mitsu nuibaquin ainan 'imicĕ cupí cana camabi nĕtĕn Nucĕn Papa Dios —asábi ca —cain. ⁵Cristobĕ 'aíshmi aín sinánsaribi 'icĕ ca Nucĕn Papa Diosan an aín unicama

'unánmiti ñu 'unánmiquin upí oquin sinanimi upiti bananun mitsu 'imiaxa. ⁶Usa 'aish camina mitsux an Cristo ñui quicĕ bana 'unánquin, a bana quicĕsabi oquin 'acĕ 'ain. ⁷Usa 'ixunmi Nucĕn 'Ibu Jesucristo utĕcĕnti nĕtĕ cainia ca Nucĕn Papa Diosan aín unicama 'aquincĕsaribi oquin ami 'unánun mitsu 'aquinia. ⁸Nucĕn 'Ibu Jesucristo utĕcĕncĕbĕtan uinu 'icĕ unínbi mitsu ñuiquin —a unix ca 'atima ñu 'acĕ 'icĕ —quixun canúnma ca Nucĕn Papa Diosan mitsúnmi ami catamĕquin 'atima ñu 'axunma 'anun ĕnquinma mitsu bĕrúanti 'icĕn. ⁹Nucĕn Papa Diosan ca ax quicĕsabi oquin ñu 'aia. Mitsúnmi aín Bĕchicĕ, Nucĕn 'Ibu Jesús bĕ 'ixun, an sináncĕsaribi oquin sinánun ca mitsu caíscacĕxa.

I. PABLONĒAN CORINTONU 'ICĒ UNICAMA 'ĒSĒA BANA (1.10-6.20)

Axa Jesucristomi catamēcē unicama bĕtsi bĕtsi oquin sinántima bana

¹⁰Mitsux Jesucristomi sináncĕ 'aish camina 'ĕn xucĕantu 'ain. Usa 'icĕ cana Nucĕn 'Ibu Jesucristo cuĕĕncĕsabi oquin mitsu ĕsoquin cain: Bĕtsin sináncĕsaribi oquin sinani camina bucucanti 'ain. Masáquin sinani camina bĕtsibĕ nishanancantima 'ain. Nishananíma nuibananshiti camina camaxunbi bĕtsin sináncĕsa oquinshi sinani upitax

bucucanti 'ain. ¹¹Ën xucéantu, cana mitsu cain, Cloénèn aintsí 'ibun ca mitsux ismina bëtsibë bëtsibë ubfonan ubfonani bucuí quixun è caxa.

¹²Usoquian cacèxun 'èn sináncèx ca èsa 'icèn: mitsu raírinèx ca ax isa 'èn 'unánmicè 'icè quia. Quimainun ca raírinèxribi ax isa Apolonèn 'unánmicè 'icè quimainun, raírinèxribishi ax isa Pedronèn 'unánmicè 'icè quimainun raírinèxribishi ax isa Cristonèn 'unánmicè 'icè quia quia. ¹³¿Mitsun sináncèx cara Cristo 'itsa 'ic? Cristo ca 'itsama 'icèn, ax ca achúshishi 'icèn. 'Èx cana mitsun ñu 'aisama 'acècama téréncè 'inun i curúsocènu bamama 'ain. 'Èmi catamètima Cristomishi catamèti camina nashimicè 'ian. ¹⁴Ën mitsu achúshibi nashimicèma cupí cana Nucèn Papa Dios —asábí ca —cain. Crispo 'imainun Gayo a rabéishi cana nashimian. ¹⁵Usa 'ain camina mitsux Cristomi sinanima —Pablonan 'aish cana nashimicè 'ai —quiax quitima 'ain. ¹⁶A 'imainun cana axa Estéfanasnèn xubunu 'icècamaishi nashimian. 'Èn sináncèx ca bëtsi uniribi a 'èn nashimicè 'aíma 'icèn. ¹⁷Cristonèn ca uni nashiminun 'è cáma 'icèn. Uni aín 'uchacama téréncè 'aish Nucèn Papa Diosnan 'inun iéminux ca Cristo i curúsocènu bamacèxa quixun camabí uni canun ca Cristonèn 'è 'imiacèxa. An quirica 'unáncè unicamaxa quicèsaí unin cuaisama banan banaquinma unin cuaisabi oquin, upí oquin aín bana ñuixunun ca 'è cacèxa.

Cristonèx ca Nucèn Papa Diosan cushiñu 'ianan aín sinánsaribi 'icè quicè bana

¹⁸Cristo ca unin 'ucha cupí i curúsocènu bamacèxa quixun ñuicè bana a ca an Nucèn Papa Dios cuéencèma unicaman —a banax ca cémè 'icè —quixun ñuiquin 'usania. Usa 'aínbi ca

axa Nucèn Papa Diosbë 'inux iéti unicaman a bana cuaquin, aín cushin 'imicèx cananuna nun 'uchacama téréncè 'aish Nucèn Papa Diosnan 'ai quixun 'unania. ¹⁹Èsaí ca 'iti 'icè quiax ca Nucèn Papa Diosan bana cuéneo èsaí quia:

'Èn sinanéinshi cana ñu 'unani quixun sináncè unicama ax ca 'èn 'imicèx aín sinan ñancaíshi 'iti 'icèn. 'Èn cana ñu 'unani quixun sináncè uni ax ca 'èn 'imicèx ñu 'unáncèma unisa 'iti 'icèn.

²⁰Sinánñu uni 'imainun an quirica 'unáncè uni 'imainun an ènè menu 'icè ñuishi ñuiti 'unáncè uni acaman, ñu 'unáncè cana 'ai, quixun sináncè 'aínbi ca Nucèn Papa Diosan sinan abè sénénmaira 'icèn. Usa 'ain ca usa unicaman aín sinánsamaira Nucèn Papa Diosan sinan 'icè quixun isti 'icèn.

²¹Nucèn Papa Diosan upí oquin sinánquin mēfósabi oi ca uni anbí aín sinanēnbi sinani Nucèn Papa Diosnan 'itima 'icèn. Usa 'aínbi ca aín bana cuati ami catamècè unicama ainan 'inun 'imia, raírinèxa —a bana ca ñancaíshi 'icè —quicèbètanbi.

²²Judíos unicaman ca, nun cananuna asérabi Nucèn Papa Diosan cushínbi ñu 'ai quixun 'unántisa tanquin unin 'acèma ñunu 'aia istisa tania. Usai atux 'imainun ca griego banan banacè unicaman unían 'unáncè ñu camabí 'unántisa tania. ²³A unicamaxa usa 'aínbi cananuna nun i curúsocènu matáscè Cristo, a ñuiquin unicama bana ñuixunin. A bananu nun unicama ñuixuncèbè ca judíos unicamax rabini, uisa 'aish caraisa Cristo i curúsocènu bamati 'icè quixun sinani, ami catamèisama tania. Usaía judíos unicama 'imainun ca judíosma unicaman —Diosan Bèchicè ca i curúsocènuax bamacèxa —quixun ñuiquin 'usania. ²⁴A

unicama usai 'imainunbi ca uicama cara Nucën Papa Diosan Cristomi catamënun sinánmicë 'icë acama, judíos unicama 'imainun griego banan banacë judíosma unicamanribi, —Cristo cupíshi ca Nucën Papa Diosan upí oquin sinánquin nun 'uchacama tērēnquin ainan 'inun nu iémia —quixun 'unania. ²⁵Nucën Papa Diosan Cristo i curúsocēnuaxa bamanun éncë, ax ca 'aisama 'icë uni quicëbētanbi ca axa usai quicë unicaman sináncësamaira oquin sinánquin Nucën Papa Diosan Cristo nun 'ucha cupí i curúsocē nuax bamanun éancëxa. —Ax cushima 'ixun ca Diosan Jesucristo bamanun éanxa —quixun sináncancëbētanbi ca Nucën Papa Diosan unin cushisamaira 'ixun iémitsinxunbi camabi unin 'ucha cupía bamanun Cristo 'imiácëxa.

²⁶Ën xucéantu, mitsun camina ésoquin 'unánti 'ain: mitsux camina raírinëxëshi unin 'unáncë ñu 'unáinracé 'ain, raírinëxëshi camina 'apusa 'ain, raírinëxëshi camina uni itsibētan sēnénmaira unin bëchicë 'ain. 'Itsamané xëshi camina usa uni 'ain. Usa 'icëbi ca Nucën Papa Diosan ainan 'inun micama caísaxa. ²⁷Nucën Papa Diosan ca unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caísaxa. Caísun anbi atu 'unánmia isi ca an ñu 'unáncë unicama ax rabinia. Usaribi oquin ca unin iscëxa cushima unibu Nucën Papa Diosan ainan 'inun caísaxa. Caísuan anbi atu sinánmicëbë ca unin iscëx cushi unicama ax —nun sináncësamaira oquin ca atun sinania —quixun 'unani rabinia. ²⁸Ainsa ñu 'unánxa quixuan sináncë unicaman, —Diosan 'amicëxun ca aín unicaman nun sináncësamaira oquin sinania —quixun istánun ca Nucën Papa Diosan axa éñë nētēnu 'icë unían ñu 'unánma isa quixun sináncë unibu ainan 'inun caísaxa. ²⁹Uinu 'icë unínbia —'enbi cana ñu 'unáncë 'ai —quixun sinánunma ca

Nucën Papa Diosan éñë nētēnu 'icë unían sináncëxa ñu 'unánma unicama ainan 'inun caísaxa. ³⁰Nucën Papa Diosan 'imicëx camina ami catamëti Cristo Jesúsbé 'ianan an sinánmicë 'ain. Usa 'aish camina Cristo Jesús cupía, ax cuëncësabi oquinshimi 'anun Nucën Papa Diosan iémicë 'ain. ³¹Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quicësabi oquin, “Uinu 'icë unix cara rabítisa tania ax ca axbi rabiacatima —Nucën 'Ibu Diosan 'imicëx cana asábi 'ai —quixun sinánquin ashi rabiti 'icën”.

Cristo i curúsocēnu bama bana

2 ¹Ën xucéantu, Nucën Papa Diosan bana mitsu ñuixuni cuanxun cana an quirica 'unáncë unicamaxa quicësaí unin cuaisama banan banaquinma mitsu ñuixuan. ²Mitsubë 'ixun cana bëtsi bana ñuixunti sinánquinma, Jesucristo, unin i curúsocēnu matáscë, ashi mitsu ñuixunti sinan. ³Mitsubë 'ëx 'ain ca 'en nami 'aisama 'iata. Mitsúnmi 'en bana cuaisamasa sinani cana racuëti bërëan. ⁴An ñu 'unáncë unían aín sinanēnshi sinánquin bana ñuicësa oquin cana Jesucristo ñuiquin mitsu ñuixuncëma 'ain. Ama, aín Bëru Ñunshin Upitan 'aquincëxun cana Nucën Papa Diosan cushínshi ñuixunquin Jesucristomi catamënun mitsu sinanamian. ⁵Unían aín sinanēnbi sináncë banami catamëcë cupíma, aséabi aín cushían Nucën Papa Diosan sinanamicë mitsux 'inun quixun cana usaquin bana ñuixuan.

Aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan unin Nucën Papa Diosan 'unánmicë ñu 'unánti bana

⁶Axa Jesucristomi catamëcë unicaman aín bana quicësabi oquin 'aia cananuna a unicama uisaira cara aín banacama quia quixun ñuixunin. Nun banax ca éñë nētēnu 'icë axa Cristomi

catamëcëma unicaman ñuicë bana ama 'icën. 'Ianan ca aín 'apucaman ñuicë bana ama 'icën. Acaman banaxa cushi 'icëbi ca xëñibuquin unin sinanima. 7Usa bana ñuixunquinma cananuna Nucën Papa Diosan ënë me unioçëma pan 'ixunbi sinan bana a ñuixunin. A bana quicësabi oi ca Jesucristo cupí uni aín 'uchacama tërëncë 'aish xëñibua 'aínbi Nucën Papa Diosan 'iti 'icën. Usa 'icëbi ca bërâma Nucën Papa Diosan, unicaman a bana 'unânun sinánmiamia 'icën. Bërí cananuna an nu cacësabi oquin unicaman 'unânun a bana ñuixunin. 8Ënë menu 'icë 'apucaman ca a bana 'unánma 'icën. A bana 'unánxun ca Nucën 'Ibu Jesús, Diossaribi cushi, a i curúsocënu matásmiamia 'itsíanxa. 9Nun nu ñuicë banax ca Nucën Papa Diosan bana cuëñöosaribi 'icën. A banax ca ësai quia:

Uinu 'icë unínbi ca iscëma 'icën, uinu 'icë unínbi ca a ñui quia cuacëma 'icën, uinu 'icë unínbi ca aín sinanën sináncëma 'icën, uisairai cara an a nuibacë uni abë 'aish 'iti 'icë quixun, Nucën Papa Diosan mëníosabi oi.

10Nucën Papa Diosan mëníocëxun ca unin 'unáncëbëtanmabi aín Bëru Ñunshin Upitan nu 'unánmiäxa. An ca camabi ñucama 'unania, Nucën Papa Diosan sináncë ñucamaribi ca 'unania.

11Uinu 'icë unínbi ca bëtsi unían sináncë ñu 'unanima, a unínshi ca an aín naitu mëu sináncë ñu 'unania. Usaribi oquin ca unin Nucën Papa Diosan sináncë ñu 'unanima. Aín Bëru Ñunshin Upitáinshi ca Nucën Papa Diosan sináncë ñu 'unania. 12Nucën Papa Diosan ca nu äxa Jesucristomi sináncëma unían sináncësaribi oquin sinánun 'imicëma 'icën. Ama, uisaira oquin cara an nu 'imiti 'icë quixun nun 'unánun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru

Ñunshin Upí nubë 'inun nu 'inánxa.

13Nunbi sináncë bana cananuna unicama ñuixuniman. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxunu sináncë bana ashí cananuna äxa aín Bëru Ñunshin Upíñu unicama a ñuixunin.

14An sinánmicëma uni an ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë ñu 'unanima. A ñucamax ca an iscëx 'usani ami cuaitisa 'icën. Unin ca a ñu 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicë xuínshi. 15Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë uni an, unin 'acë ñucama 'imainun aín banacama, asérabi cara upí 'icë quixun 'unania. Usa 'aínbi ca uní itsin, a unin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun 'acë ñu cara asérabi an sinánmicëxun 'acë 'icë quixun 'unanima, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma 'ixun. 16Aín bana cuëñöo ca quia: “¿Uin cara Nucën Papa Diosan sinan 'unanx? ¿Uin cara a 'unánmiti 'ic? An usaquin 'unánti uni ca 'aíma 'icën”. Usa 'aínbi cananuna nun Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxun Cristonën sináncësaribi oquin sinanin.

An Nucën Papa Diosan bana uni ñuixuncë uni ñuicë bana

3 1Ën xucéantu, ëx mibë 'ixun cana äxa aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx upiti Nucën Papa Diosmi catamëcë unicama 'unánmicësa oquin mitsu 'unánmiamia 'ain. Ama, an ënë menu 'icë ñuishi sinánquin ëncëma pan unisa 'icë cana mitsu 'unánmiacën, bërími Cristo 'unáncë 'icë. 2Tuá xuratsu aín títan ñu pain pimiquinma aín xuma pain 'amicësa oquin, cana a pain 'unánti banaíshi mitsu 'unánmiacën, Cristonëan mitsu 'unánmiti ñumi asérabi 'unánti-

sama pain 'icë. Bëribi camina usabi 'ain. ³Usai 'aish nutsi cuamianani nishananquin camina Cristonanma unin sináncësa oquinshi sinanin. Usa 'i camina an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unicamaxa 'icësa 'in. ⁴Usa 'aish camina raírinëxa —'ëx cana Pablonën 'unánmicë 'ai —quimainun raírinëx —'ëx cana Apólonën 'unánmicë 'ai —quin. Usai qui camina Cristonanma unin sináncësa oquinshi sinanin.

⁵¿'ëx Pablo 'aish carana min sináncëx uisa uni 'ain? ¿Mitsun sináncëx cara Apolo uisa uni 'ic? Nucën Papa Diosan nu sinánmicësabi oquin mitsu bana ñuixuncëishi cananuna nux 'ain. Nun aín bana ñuixunia cuati camina Nucën 'Tbu Jesucristomi catamëacën.

⁶Ënëx ca ësa 'icën: Unían ñu bëru anu 'apatia ca a me bëtsi unin 'umpaxan chabóia. Usoiabi ca Nucën Papa Diosainshi ñu bëru comia. Usaribi oquin cana 'ën mitsu Nucën Papa Diosan bana ñuixunquin 'unánmiacën. 'Ën mitsu 'unánmicë bana a ca Apólonën mitsu ñuixuntëcëancëxa. Usoquinu nu rabëtan ñuixuniabi ca Nucën Papa Diosainshi Jesucristomi catamënun mitsu sinánmiacëxa. ⁷An ñu bëru 'apácë uni 'imainun an a me 'unpaxan chabócë uni anbi ca ñu comima. Nucën Papa Diosan cuni ca comia. Usaribi oquin ca unin aín bana ñuixuniabi Nucën Papa Diosanshi uni Jesucristomi catamëti ainan 'inun 'imia. ⁸Ainra paían uni bana ñuixuncë uni asaribi ca anribia uni bana 'unánmitëcëncë uni ax 'icën. Uisoquin cara aín ñu mëëti 'axa istancëxun ca Nucën Papa Diosan a unicama cupióti 'icën. ⁹Nucën Papa Dios cuëncësabi oquin cananuna nucaman mitsu Jesucristomi sinánun aín bana ñuixuncën, unían ñu bëru 'apácësa-ribi oquin. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan unían 'apácë ñu bërua comicësaribi oquin Jesucristomi upíti catamënun mitsu 'imia.

'Imainun ca ësa 'icën: Xubuquin ca unin amia cushiti itácama pain nitsíntancëxun i puruia. Usotancëxun ca aín mascuáncama 'aia. Usoquian 'acëx ca xubu upí 'ia. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan mitsu upí oquin 'acë xubu achúshisa 'inun 'imia. ¹⁰An xubu 'ati 'unáncë unin ca itá upí pain caístancë xun nitsinia. Usaribi oquin cana 'ën pain mitsu Jesucristomi catamënun 'unánmiacën. Usa 'ain ca uni ísían, ami xubu 'ati nitsíncë itámia unin i purucësa 'itánun mitsu Cristomi catamënun bana ñuixunquin mitsu 'unánmia. Usa 'ain ca uicaman cara mitsu 'unánmia an Jesucristo cuëncësabi oquinshi mitsu 'unánminux, bëtsi bana mitsu ñuixunti rabanan bërúancati 'icën. ¹¹Unían bëtsi bana ñuixuncëxbi ca 'ën a ñuiquin ñuixuncë banaishi cuati Jesucristomi catamëti uni Nucën Papa Diosan 'iti 'icën. ^{12,13}Jesucristonën uni, an uni bana ñuixuncë, an ca Nucën Papa Diosan 'aquincëxun aín bana upí oquin 'unánquin, Jesucristomi catamëtia Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'inun unicama 'unánmiti 'icën. Usa 'aínbi ca uni raírinën, usaquin 'unánmiquinma unicama Nucën Papa Dios cuëncësabi oi 'inun 'unánmima. Usa 'ain ca utëcënquin Jesucristonën uin cara aín bana upí oquin 'unánmiaxa quixun isnuxun 'aia. An upí oquin 'unánmicë unin 'unánmicë unicamax ca upí 'aish maxax upí 'imainun curi 'imainun uxu manë tsin nëëquinbi picëma usaribi 'iti 'icën. An upí oquinma 'unánmicë unin 'unánmicë unicamax ca i, pëi, basí xo acama nëëquin tsin picë usaribi 'iti 'icën. ¹⁴An a ñuiquin bana ñuixuncëxun cuati ami catamëquian unin Jesucristo quicësabi oquin 'acë 'ain ca an atu bana ñuixuncë uni a Nucën Papa Diosan, upí oquin camina uni 'ë ñuiquin bana ñuixuncë quixun caquin cuëncëquin upí

oquin cupíoti 'icën. ¹⁵Usa 'aínbi ca an aín bana cuacë unicama asérabi Jesucristomi catamëquin ax quicësabi oquin 'ati 'unánmiam cupí, an atu bana ñuixuncë uni a Nucën Papa Diosan, upí oquinmi 'ën bana uni 'unánmiam 'icë cana mi cupíoima quixun cati 'icën. Usa 'aish ca a uni —ñancábi cana uni 'unánmiacë —quixun sinani, cupí bitsimabi iéti 'icën, tsin nëncëxbia uni iécésaribi.

¹⁶¿Mitsun caramina 'unaniman, anua Nucën Papa Dios 'icë a camina mitsux 'ai quixun? Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upí ax ca mitsunu 'icën. ¹⁷Aín Bëru Ñunshin Upí anu 'icë unicamax ca Nucën Papa Diosan iscëx upíra 'icën. Usa uni camina mitsux 'ain. Usa 'ain ca ui unin cara usa unicama sinanamiquin bëtsi bana ñuixunquin ami manumia, a Nucën Papa Diosan uisa cara oti 'icë usoquin 'ati 'icën.

¹⁸Uni itsían mitsu sinanamiti rabanan camina bërúancati 'ain. Mitsun camina —'ënbi ñu 'unáncë cana 'ai —quixun sinántima 'ain. Usaquin sinanima camina Jesucristonën sinánmicë 'inux ñu 'unáncëma unisa 'iti 'ain. ¹⁹Abia unin sináncë bana ax ca Nucën Papa Diosan iscëx ñancáishi 'icën. Nucën Papa Diosan bana aín unin cuënëo, ax ca ësai quia: “Ui unin cara bëtsi uni parania, a uni ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun bëtsi unínribi usaribi oquin cupiti 'icën”. ²⁰Èsairibi ca aín bana quia: “An ñu 'unáncë unicama anbi sináncë banax ca ñuuma 'icë quixun ca Nucën 'Ibu Diosan 'unania”. ²¹Usa 'ain camina uin cara mi 'unánmia a unin 'unánmicëxbi rabítima 'ain. Uisa ñu cara aín unicama Nucën Papa Diosan 'unánmia, a camina mitsunribi 'unánti 'ain. ²²'È 'imainun Apolo 'imainun Pedro, nucaman mitsu ñuixuncë banacama camina camaxunbi 'unánti 'ain. Nucën Papa Diosan ca ënë

menu 'icë ñu mitsu 'inania. An 'imicëx camina ënë menu upiti bucuin. An 'imicëx camina bamatancëxbi abë upiti bucuti 'ain. Bërí camina an 'imicëx asábi 'ain, usabi camina 'iti 'ain, xëñibua 'aínbi. ²³Ianan camina Cristonan 'ain. Cristo ax ca Nucën Papa Diosan 'icën.

**Usaia an aín bana ñuixunuan
Cristonën caiscë uni 'iá bana**

4 ¹Mitsun camina 'unánti 'ain, nux cananuna an 'amicëxun Cristomi catamënun unicama aín bana ñuixuncëishi 'ain. Usa 'aish cananuna unían 'unánma 'icëbi, usai Cristomi catamëti ca uni ainan 'inux iéti 'icë quixuan Nucën Papa Diosan sinan bana, a uni ñuinun 'imicë 'ain. ²Uinu 'icë unin cara uni ñu mëëxunia an ca —upí oquin ca ñu mëëxunia —quixuan an ñu mëëmicë unin 'unánun upí oquin ñu mëëti 'icën. Usaribi ca an Nucën Papa Diosan bana ñuixuncë uni 'iti 'icën. ³Usa 'aínbi cana 'ën mitsúxmi 'ë ñui 'ëmi manáncë bana 'imainun an uni ñui uni itsimi manáncëxun cuacë 'apucaman 'ë 'uchocë bana, abi taniman. Uisa uni carana 'ëx 'ai quixun cana 'ënbi sinaniman, Nucën 'Ibu Jesucristonën cuni ca 'unania. ⁴Èn ñu 'atima 'acë 'ën chiquinacëma ca 'aíma 'icë quixun 'ën sinaniabi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën cuni carana asérabi ñu 'aisama 'acëma 'ai quixun 'unania. ⁵Usa 'ain camina Jesucristo utëcëncëma pain 'ain, uisa uni cara uni itsi 'icë quixun sinántima 'ain. Utëcënxun ca Nucën 'Ibu Jesucristonën, camabi uni an unéxun ñu 'acëcama 'imainun aín nuitu mëúa sináncë ñucamaribi, an upí oquin 'unánun 'unánmiti 'icën. 'Unánmicëbëtan ca Nucën Papa Diosan ui unicaman cara aín 'ucha téréncë 'ixun ñu upí 'axa, a usaribi oquin —upí oquin camina 'a —quixun caquin cuëënmiti 'icën.

⁶Èn xucéantu, Apolobë 'ëx 'icésaribi-timi mitsux bëtsi bana sinanima Nucën

Papa Dios quicēsabi oíshi 'inun cana ënë ñucama ñuiquin mitsu cain. —An mitsu 'unánmicë unin 'unánmicēsamaira oquin ca an nu 'unánmicë unin nu 'unánmía —quixun camina bëtsi uni catíma 'ain. 7¿Uin cara mitsu raíri, bëtsi unicama 'icēsamaira oími upí 'inun 'imíaxa? Nucën Papa Diosan 'imicëxma camina upí 'itsianma. Nucën Papa Diosan 'imicëx upí 'ixun ¿caramina uisa cupí —'ëxbi cana upí 'ai —quixun rabíquin sinanin?

8Mitsun camina ësaquin sinanin, —nun cananuna upí oquin Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'unánmicëxun camabi ñu 'unanin —quixun. Usa 'aish camina nun bëtsi ñu mitsu 'unánmiti cuëñiman. Mitsun sinani camina mitsúxbi 'apusa 'ain, Jesucristo utëcëncëma 'aínbi. Mitsúxmi 'apu 'ain cananuna nuxribi cuëñi 'apu 'itsían. 9Usami mitsux 'aínbi ca 'ën sináncëxun Nucën Papa Diosan nu uní raíri meúra 'imíaxa, aín bana ñuixunun Jesusan caíscë nux 'icëbi. Unían —'uchañu 'aish ca bamati 'icë —quixun ñuicë unisa cananuna nux 'ain. Nuxnu usaquin unin ñuicë 'icë ca unicama 'imainun ángelcamanribi 'isia. 10Cristonën cacēsabi oquin 'acë cupí mitsun iscëx nux ñuumara 'imainun camina mitsux aín bana 'unáncë 'ain. Mitsun sináncëxa nun bana racuëti banacësa, 'imainun ca mitsun bana cushi 'icën. Usa 'icë nu timaquin nu ñuianan ca mitsuishi unin nuíia. 11Bërí nëtënbi cananuna bërâma 'íasaribiti 'acëñuma 'ianan shimanan chupa upíñuma 'ain. 'Imainun ca unin nu bëtsi bëtsi oquin 'atimoia. Usa 'aish cananuna anu 'iti xubunmabi 'ain. 12'Atsánxunbi cananuna nun piti binuxun nun mëcënan ñu mëëin. Numia 'atimati banaiabi cananuna nun Nucën Papa Dios a unicama ñucáxunin. Nu bëtsi bëtsi ocëxunbi cananuna tanshitin. 13Nu ñui 'atimati banaiabi

cananuna nun abë nuibanainsa tanquin upí oquinshi 'ësëin. Unin sináncëx cananuna nux 'aisama 'icëa unin pucë chinan usaribi 'ain, bëríríbi cananuna unin nu sináncëx usa 'ain.

14Mitsúxmi masá nuitunun cana ënë ñucama mitsu cuëñoxuniman. Mitsúxmi 'ën bëchicësa 'icë cana nuibaquin upí 'inun mitsu 'ësëin. 15'Itsá unin Cristo ñuiquin mitsu ñuixununbi cana 'ën pain Jesucristo mitsu ñuixuncën. 'Ën ñuixuncëxun cuati camina ami catamëacën. Usa 'ain cana 'ëxëshi mitsun papasa 'ain. 16'Ën pain Jesucristonën bana mitsu ñuixuncë 'aish camina 'ëx 'icësaribiti 'iti 'ain.

17Mitsúxmi 'ëx 'icësaribiti 'inun cana Timoteo mitsu istánun xuan. 'Ën bana ñuía cuati axribi asérami Nucën 'Ibu Jesucristomi catamëcë 'aish ca 'ën nuibacë bëchicësa 'icën. Mitsunu cuanxun ca uisai carana 'ëx Jesucristomi catamëcë 'aish 'i, a mitsu ñuixunti 'icën. Camabi ëmanuaxa timëcë axa Jesucristomi catamëcë unicama a cana usaí cana 'ëx Jesucristomi catamëti 'i quixun 'unánmin. 18Mitsu raírinëx camina 'ëx sapi isna anu cuanti racuëti quixun sinani cërutin. 19Usaquin sináncëbëbi cana Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncëbë 'itsama nëtë 'icëbë mitsu isi cuanti 'ain. Cuanxun cana a unicaman cara aín cuëbitainshi banaquinma asérami ax quicēsabi oquin 'aia quixun isti 'ain. 20Axa —'ëx cana Nucën Papa Diosan 'ai —quicë uni ama, an aín bana quicēsabi oquin 'acë uni ax cuni ca asérami Nucën Papa Diosan 'icën. 21¿'Ën mitsu ñu cai cuanti caramina cuëñin? ¿'Ën ñu caquinma mitsu nuibaquin upí oquinshi cai cuanti caramina cuëñin?

Ax aín xanuma 'aínbi xanubë 'icë uni ñuicë bana

5 1'Ën cana ësoquian chanioia cuan, micama achúshinëx ismina min papan xanubë 'in. Usaí 'iti ca 'aisama

'icën. An Nucën Papa Diosan bana 'unáncëma uníxbi ca usai 'ima. ²¿An usa ñu 'acë uni mitsubë 'aínbi caramina mitsun —nux cananuna asábi 'ai —quixun sinanin? Usaquin sinanima camina mitsux —nux cananuna 'aisama 'ai —quixun sinani rabínti 'ain. Rabínquin camina a uni mitsubë 'inúnma chiquínti 'ain. ³Éx mitsubëma 'ixunbi cana mitsubë tan 'acésaribi oquin énoxunbi sinanin. 'Éxbi anu 'ixun 'acësa oquin cana —a uni ca 'aisama 'icë —quixun sinanin. ⁴Usa 'ain camina ami sinánquin an cushiocëxun Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësa oquin 'anux timéti 'ain, 'énribi an cushiocëxun, an ca mitsu 'aquinia quixun sinánxunmai-nun. ⁵Timéxun camina a uni ñunshin 'atimanën 'apun uisoquin cara 'ati 'icë usoquian 'anun énti 'ain. Usaquian 'acéxa sinanacë ca a uni bamacëbi aín bëru ñunshin Nucën 'Ibu Jesusan utécënquin upí isti 'icën.

⁶Bëtsi bëtsi ñu 'aisama 'aíbi camina mitsux rabinima —nux cananuna asábi 'ai —quí cuëënin. Usai 'iti ca 'aisama 'icën. ¿Caramina 'unaniman, “anun pán chamiti ñun ca chamaratsu 'ixunbi xucëma pain 'icë páncama choia?” Usaribi oquin ca anu 'icë uni achúshinën 'uchaxbi sinanacëma 'ixun anu 'icë unicama usaribitia 'inun 'imiti 'icën. ⁷Usa 'ain camina an a 'ai 'uchati ñu 'acë uni a ñua 'atécënxunma ashiquin énun sinánmiti 'ain. Béráma judíos unicamax carnero imi atun xëcuënu 'unánti oquin shiax, bamati 'aíshbi iéa, usaribiti cananuna Cristo bama cupí iéan. Béráma axa iécë unicaman anun chamiti ñucëñunma 'acë pán piá usaribi 'inuxun camina mitsun Cristonan cupí uisa 'uchabi 'atécëntima 'ain. ⁸Usa 'ixun cananuna nun 'ása oquin 'atimaquin sinánquinma upí oquinshi sinánan cëmë 'ixun uni paránquinma, —nun 'ucha téréncë 'aíshnu Nucën Papa Diosnan 'inun ca Cristo bamacëxa

—quixun sinánti 'ain. Usa 'ixun cananuna ñu 'aisama 'ati sinanima aséabi Cristomishi sinani ax cuëncëcësa oíshi 'iti 'ain.

⁹Mitsu buánminuxun 'ën cuëñeocë quirica itsi anu cana ésaquin mitsu cacën, ainanmabi xanu cuëñbëquincë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni abë niaxma 'inun. ¹⁰Camabi unibë niaxma 'inun quixun cana mitsu caiman. Énë nëtënu 'icë ñuishi sináncë unicaman ca ainanmabi xanu cuëëanan, uni itsin ñu cuëëanan, ñu mëcamanan, Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabia. Camabi menu ca usa uni 'icën. Usa unibubë 'iisa tanquinmabi camina uinu 'icë menuabi usa uni isíma 'itima 'ain. ¹¹Ésaquinshi cana mitsu caisa tanin. Axa —'ëx cana Jesucristomi sináncë 'ai —quibi cëmëcë unibë camina nitima 'ain. Jesucristonainsa quiquinbia ainanmabi xanu cuëñbëquincë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibëribi 'icë uni 'imainun bëtsi unin ñu cuëncëcë uni 'imainun Nucën Papa Diosmi sinánquinma unin 'acë ñu rabicë uni 'imainun ñuianancë uni 'imainun paéncëcë uni 'imainun mëcamacë uni, usa unibubë camina nitima 'ain, abëtanbi camina pitima 'ain. ^{12,13}Én cana axa Jesucristomi sináncëma unicama 'uchoquin —mix camina 'aisamaira uchañu 'ai —quixun catima 'ain. Nucën Papa Diosan cuni ca atu 'uchoti 'icën. Usa 'aínbi camina mitsúnbi ax mitsubë Jesucristomi catamëcë 'ixunbia 'atima ñu 'aia 'unánquin a uni 'uchoti 'ain. Usoquin 'aquin camina axa mitsubë 'icë uni aín 'ucha cupí mitsubë 'iaxma 'inun chiquínti 'ain.

**Axa Jesucristomi sináncë uníxa,
an Nucën Papa Diosan bana
'unáncëma 'apumi manántima bana**

6 ¹Mitsux Jesucristonën uni 'aíshbi mibëa Jesucristomi sináncë unibë nishanantancëxun camina axa Cristomi

sináncēma 'apumi manánquinma, mitsúnbi an Nucèn Papa Diosan bana cuacé uni raíribētan mēnioti 'ain.

²Jesucristo nun 'apu 'inuc ecēbētan ca aín unicaman abētan camabi unin uisa ñu cara 'axa quixun isti 'icēn. ¿Mitsux Jesucristobē 'apu 'iti 'ixun caramina unían bēri 'acé ñu 'unánquin mēnióxun-tima 'ain? ³Angelnēnribi cara ñu upí 'axa quixun cananuna isti 'ain. Angelcaman cara ñu upí 'axa quixun 'unánti 'ixun cananuna aséribi ēnē nētēnu 'icē unin cara ñu upí 'aia quixun 'unánti 'ain. ⁴¿Mitsux Jesucristonēn uni 'aishbi mibēa Jesucristomi sináncē unibē nishanantancēx caramina axa ami sináncēma uninu ami manani cuanti 'ain? ⁵Usai 'itimimi rabínun quixun cana usaquin mitsu cain. ¿Mitsúxbi caramina usa ñu mēnfonantima 'ain? ⁶¿Axa Jesucristomi catamécē uníxa bētsi ñui ami manani, axa Jesucristomi sináncēma 'apunu cuanti cara asábi 'ic? ⁷An mitsubētan Jesucristonēn bana 'unáncē unimi manánbēquinti ax ca 'aisama 'icēn. Ami manánquinmami an uisa cara mi ocēxunbi tanshiquin min ñua mēcamatiabi isēshiti ca asábi 'iti 'icēn. ⁸Usai 'iti asábi 'aínbi camina mitsun uni itsimi 'uchaquin aín ñu mēcamanan bētsi bētsi ñuribi 'ain, abētanmi Jesucristonēn bana cuacé unibi camina usoquin 'ain.

⁹¿Aín nētēnu abē 'iisa 'aishbi ca an ñu 'aisama 'acé uni aín nētēnu Nucèn Papa Diosbē 'itima 'icé quixun caramina 'unaniman? Camina 'unánti 'ain, ainanmabi xanu cuēncē unicama 'imainun an Nucèn Papa Diosmi sinánquinma unin 'acé ñu rabiécē unicama 'imainun aín xanuma 'aínbi bētsi unin xanubē 'icé uni 'imainun xanúxmabi uni itsibē 'icé uni, ¹⁰imainun an ñu mēcamacé uni 'imainun an bētsi unin ñu cuēncē uni, 'imainun axa

ñuianancé uni 'imainun paéncé uni 'imainun an uni paránxun aín ñu bicé uni, acamax ca Nucèn Papa Diosan nētēnu 'itima 'icēn. ¹¹Usa uni camina mitsu raírinēx 'iacēn. 'Íá 'aínbi ca mitsun ñu 'atima 'acēcama tērēncé 'ain mitsun nuitu upí 'icēn. Usa 'aish camina Nucèn 'Ibu Jesucristo cupí, Nucèn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan 'imicēx, an iscēx ainan 'ain.

Nun namia Jesucristonan 'ain 'uchatima bana

¹²Aséribi ca ēnē bana quia, “unin ca aín cuēncēsoquin ñu 'ati 'icēn”. Usa 'aínbi cana 'ēx upí 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Unin ca aín cuēncēsoquin ñu 'ati 'icēn. Usa 'aínbi cana unían ñunshínquin 'acēsoquin ñu 'atima 'aisama tanin. ¹³Ēsaía uni quicé ax ca aséribi 'icēn: Piisa tanquin nun picé ñu ax ca nun pucunu atsíntancēxun nun nami cushioia, Nucèn Papa Diosan mēnfosabi oquin. Usa 'aínbi cananuna ēnē menuxunu 'acēsa oquin Nucèn Papa Diosan nētēnu 'ixun usa ñucama sinántēcēniman. Usa 'aínbi ca unin usai 'iti sinánquinbi tēnēquin aín nami 'uchotima 'icēn, aín xanuma 'aínbi xanu itsibē 'ianan unix uni itsibē 'iquin. Unían ainan 'ixun ax cuēncēsa oquinshi sinánun ca Nucèn 'Ibu Diosan camabi uni unioécēxa. ¹⁴Usoquin nu unio 'ixun ca an Nucèn 'Ibu Jesús baísqumiasaribi oquin aín cushínbi nuribi baísqumiti 'icēn.

¹⁵¿Caramina, mitsux camina Jesucristonan 'ai quixun 'unaniman? ¿'Ēx Jesucristonan 'aishbi carana 'ēx 'atima xanubē asaribi 'inuc 'iti 'ain? Uisa 'aishbi cana 'itima 'ain. ¹⁶¿Axa xanu 'atimabē 'icé uni ax ca abē achúshisa 'icé quixun caramina 'unaniman? Nucèn Papa Diosan bana cuēnēo quicēsabi oi ca uni xanubē rabé 'aishbi achúshisa

'icën. ¹⁷Usa 'aínbi ca uinu 'icë unix cara Nucën 'Ibu Jesucristonan 'icë, an sináncësaribi oquin sinani abë achúshisa 'icën.

¹⁸Usa uni 'imainun usa xanumi camina 'unánti 'ain. Aín xanu 'aímabi xanu itsibë 'icë uni 'imainun xanúxmabi uni itsibë 'icë uni an ca abi aín namibi 'uchoquin 'atimamia. Ñu raíri 'aisama 'aquinbi ca uniu usoquin aín nami 'uchoima. ¹⁹¿Aín Bëru Ñunshin Upí a Nucën Papa Diosan mitsu 'ináncë, ax ca minu 'icë quixun caramina 'unaniman? Mitsux camina anu ax 'icë, a 'ain. Usa 'ain camina miishima 'ain, ax ca min 'Ibu 'icën. ²⁰Nucën Papa Diosan ca mitsúxmi ainainshi 'iti oquin aín Bëhicë bamati oquin mënfiocëxa. Ainan 'aish camina mitsux cuëencësa oi 'ima ax cuëencësabi oíshi 'iti 'ain. Usa 'ixun camina mitsun nami 'imainun mitsun sinan upí 'ixun Nucën Papa Dios cuëencësa oquinshi ñu 'ati 'ain. Usámi mitsux 'ia isquin ca raírinën —upí ca Nucën Papa Dios 'icë —quixun 'unánti 'icën.

II. CORINTONU 'ICË UNICAMAN ÑUCÁCËXUAN PABLONËN CA (7-16)

Unin cara xanu biti 'icë quixuan Corintonu 'icë unicaman ñucácëxuan Pablonën ca

7 ¹Mitsúnmi 'ë quirica bëmiquin ñucácë banacama a ñuiquin cana ësaquin mitsu cain, unin xanu bitima ca asábi 'icën. ²Usa 'aínbi ca camabi unin xanu cuëñia. Usa 'ain ca xanu itsi cuëñti rabanan camabi uni xanuñu 'iti 'icën, camabi xanúxribi ca bënëñu 'iti 'icën. ³Nucën Papa Diosan mënfiocësa oi ca uni aín xanubë 'iti 'icën. Usaribiti ca xanu aín bënëbë 'iti 'icën. ⁴Xanux ca axëshima 'icën, ax ca aín bënënanribi

'icën. Usaribiti ca uni axëshima 'icën, ax ca aín xanunanribi 'icën. ⁵Usa 'ain ca xanun aín bënë aín nami 'aisa tancëxun timatima 'icën. 'Imainun ca unínribi aín xanu aín nami 'amitisa tancëxun timatima 'icën. A rabëtaxbi upiti Nucën Papa Diosbë banatisa tani cananquin mënfiotancëx cuni ca ënánanti 'icën. Ñunshin 'atimanën 'apúan 'atimaquin sinánmicëx tënëtisama tani 'uchati rabanan biránantëcëxubi ca bënëtishi ënánanti 'icën.

⁶Unían asérabi xanu binun quixun cana 'ën caiman. Biisa tanquin ca biti 'icën. ⁷Ën sináncëx ca camabi uni 'ësaribi xanuñuma 'iti asábi 'icën. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan achúshi achúshi uni, xanuribi, uisai cara 'iti 'icë quixun mënfiocësa.

⁸Ësaquin cana mitsu cain, xanuñuma unin xanu bitima ca asábi 'icën, 'ëx 'icësaribiti. 'Imainun ca bënëñuma xanu 'imainun casunamëcë xanu bënútima asábi 'icën. ⁹Usa 'aínbi ca xanuñuma 'iti tënëtisama tanquin unin xanu biti 'icën, xanúxribi ca bënëñuma 'iti tënëtisama tani bënuti 'icën.

¹⁰Bënëñu xanu ñuiquin cana ësaquin cain, an ca aín bënë ëntima 'icën. 'Ën sinanënbi caquinma cana Nucën 'Ibu Jesusan sinánmicëxun usaquin cain. ¹¹Aín bënë ënquinbi ca xanun uni itsi bitima 'icën. Biisa tanquin ca aín bënë bitëcënti 'icën. Usaribi oquin ca unin aín xanu ëntima 'icën.

¹²Ënë banaribi ñuiquin cana Nucën 'Ibu Jesusan 'ë sinánmicëma, 'ënbi sinánquin, ësaquin mitsu cain: axa Jesucristomi catamëcë unin ca aín xanúxa Jesucristomi catamëcëma 'aishbi abë upí 'ixun ëinsama tancëxun ëntima 'icën. ¹³Usaribi oquin ca xanuxun ax Jesucristomi catamëcë 'ixun aín bënë Jesucristomi catamëcëma 'icëbi an ëinsama tancëxun ëntima 'icën. ¹⁴Usa

'ain ca aín xanu Jesúsmi catamécë 'ixun aín bënëribi Jesúsmi sinánun sinánmiti 'icën. Sinánmianan ca aín tuácamaribi Jesucristomi sinánun sinánmiti 'icën. Usaribi oquin ca aín bënën Jesúsmi catamécë 'ixun aín xanuribi Jesúsmi sinánun sinánmianan aín bëchicë Nucën Papa Diosan bana 'unánmiti 'icën. Usaquinmi 'aquincëx ca mitsun bëchicë cama ax an Nucën Papa Diosan bana cuacëma unin bëchicësa 'itima 'icën. ¹⁵Usa 'aínbi ca axa Jesúsmi catamécëma unin aín xanu Jesúsmi catamécë 'icë ëinsa tanquin ënti 'icën. Usaía 'icëxbi ca aín xanun 'uchama 'icën. Usaribi oquin ca axa Jesúsmi catamécëma xanun aín bënë Jesúsmi catamécë 'icë ëinsa tanquin ënti 'icën. Usaía 'icëxbi ca aín bënën 'uchama 'icën. Nucën Papa Dios ca nuxnu nun xanubë 'atimonani cuëbicanani tsoti cuënimá. ¹⁶Camina 'unaniman, mix xanu 'ixunmi ami sinánmisa tancëx cara min bënë Jesucristomi sinánti 'icë quixun. Camina 'unaniman, mix bëbu 'ixunmi ami sinánmisa tancëx cara min xanu Jesucristomi sinánti 'icë quixun.

¹⁷Nucën 'Ibu Dios cuëncësabi oi camina a nētëan an mitsu ainan 'imicë, usaíbi 'iti 'ain. Usoquin cana camabi ëmanu 'icë axa Jesucristomi catamécë unicama cain. ¹⁸Ënëx ca ësa 'icën. Mitsux judíos uni 'icë Nucën Papa Diosan Jesúsmi catamënun sinánmicëx camina mitsux judíos unicama 'icësari-biti 'unánti ocë 'aish usabi 'iti 'ain. Usaribiti mitsux judíosma uni 'aish Jesúsmi catamëti ami sinántancëx camina judíos uni 'icësari-biti 'inux 'unánti oracatima 'ain. ¹⁹Unánti oracacë 'ianan 'unánti oracacëma 'ixunbia aín bana quicësabi oquin 'aia cuni ca Nucën Papa Diosan uni upí isía. ²⁰Uisai cara Nucën Papa Diosan ainan 'inun 'imicëma pain 'aish 'iaxa, usaíbi ca

ainan 'aish uni 'iti 'icën. ²¹Mixmi an uni ñu mëëxuncë uni 'icë Nucën Papa Diosan ainan 'imicëxun camina bënëquinma min 'acësabi oquin an mi ñu mëëmicë uni ñu mëëxunti 'ain. Usa 'aínbi camina an mi 'aia tanquin chiquíncëx anuax cuanti 'ain. ²²Uni an uni ñu mëëmicë uninan 'ixun ca aín 'ibu cuëncësabi oquin 'aia. Usa 'aishbi ca Nucën 'Ibu Jesucristonën ainan 'inun 'imicë 'ixun a unin an ñu mëëmicë uni ñu mëëxunfbi, Nucën 'Ibu Jesucristomi catamécë 'ixun upí oquin 'acë 'aish, abi 'axuncësa 'ia. Usaribi oquin ca uni an uni ñu mëëxuncëma a Nucën Papa Diosan ainan 'inun Cristomi sinánmicë 'ixun, ax aín bamati nētë sënëntamainun Cristonën uni 'ixun ax cuëncësabi oquinshi 'aia. ²³Mitsúxmi ainainshi 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan aín Bëchicëbi camabi uni cupí bamati oquin mënóçëxa. Usa 'ain camina uinu 'icë unínbía Jesucristo cuëncësoquinma ax cuëncësoquinshi 'acë 'itima 'ain. ²⁴Ën xucéantu, cana mitsu catëcënin, uisai caramina Nucën Papa Diosan Jesucristomi sinánmicëma pan 'aish 'ia, usabii camina 'iti 'ain, Nucën Papa Dios cuëncësabi oi.

²⁵Nucën 'Ibu Jesusan sinánmicëma 'ëxbi cana, bënëñuma xanu 'imainun xanuñuma uni ñuiquinmi mitsun 'ë ñucacë a ñui ësaí quin, Nucën 'Ibu Jesusan aín bana unicama ax cuëncë sabi oquin ñuixunti 'imicë 'aish. ²⁶Axa ami catamécëma unicaman ca axa Jesucristomi catamécë unicama ami nishquin bëtsi bëtsi oia. Usaquian 'acëx cananuna upitax bucuiman. Usa 'ain ca 'ën sinácëx, xanuñuma uni ax usabi 'iti 'icën, bënëñuma xanu axribi ca usabi 'iti 'icën. ²⁷Xanuñu 'ixun camina a ënti sinántima 'ain. Xanuñuma 'ixun camina xanu biti sinántima 'ain. ²⁸Unin xanu biti, ax ca 'uchama 'icën. Usaribiti ca

xanu bēnuti ax 'uchama 'icēn. Usa 'aínbi ca an xanu bicē uni 'imainun axa bēnucē xanu, ax an Nucēn Papa Diosan bana cuacēma unicaman 'atimocēx 'aisamaira tēmēрати 'icēn, an xanu bicēma uni 'imainun bēnucēma xanu 'icēsamaira oi.

²⁹Ēn xucēantu, ēsaquin cana mitsu caisa tanin, xēnibuirai cananuna tsótima 'ain. Usa 'ain ca uni xanuñu 'aishbi xanuñumasa 'iti 'icēn. ³⁰Axa rarumacē uni an ca aín rarumatishi sinántima 'icēn. Axa bētsi unicamabē timéax cuēēncē unicamax ca axa cuēēncēma unicamasaribi 'iti 'icēn. An ñu bicē uni axribi ca ñuñu 'aishbi ñuñumasa 'iti 'icēn. ³¹Ēnē nētēnuanu iscē ñu ēnēx ca cēñutia. Usa 'ain ca ēnē nētēnuxuan an ñu bicē uni ax ñu bicēma unisa 'iti 'icēn.

³²Mitsúxmi ēnē nētēnu 'icē ñu 'aisamaira oquin sinani masá nuituti bēnēti cana cuēēniman. Xanuñuma unin ca Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēsa oquinshi 'ati sinania, axa cuēēntanun. ³³Usa 'aínbi ca xanuñu uni an ēnē nētēnu 'icē ñuñu 'iti sinania, aín xanu cuēēntanun. ³⁴Usaribi oquin ca bēnēñuma xanun Nucēn Papa Diosan iscēxun ñu upíshi 'ati sinánan aín sinan upí 'ixun Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēsa oquinshi 'ati sinania, ax cuēēntanun. Usa 'aínbi ca bēnēñu xanu an ēnē nētēnu 'icē ñuishi sinania, aín bēnē cuēēntanun.

³⁵Mitsu ēnē nētēnu 'icē ñucama 'aisamaira sinánxma 'inun caquin cana mitsu masá nuitumitisama tanin. Mitsúxmi chuámarua 'iti cupíshi cana usaquin mitsu can, mitsúxmi bētsi ñumi sinanima Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēsabi oíshi 'i cuēēnun.

³⁶Usa 'aínbi ca unin aín bēchicē xanu, aín bēnuti sēnēncēbētan, 'iisa tania bēnumiti 'icēn. Ax ca 'uchama 'icēn. Usaía 'iti ca asábi 'icēn. ³⁷Usa 'aínbi ca uni itsin upí oquin sinánxun, aín

bēchicē xanu bēnumisama tanquin axribia bēnutisama tania, a bēnumitima 'icēn. Usaía 'iti ca asábi 'icēn. ³⁸Usa 'ain ca unin aín bēchicē bēnumiti asábi 'icēn. 'Imainun ca unfan aín bēchicē bēnumitima ax asábiira 'icēn.

³⁹Bēnēñu xanu an ca usai uni 'iti quicēsabi oquin, bamacēma 'icē aín bēnē ēntima 'icēn. Aín bēnē bamacēbē cuni ca 'iisa tani bēnuti 'icēn, Nucēn 'Ibu Jesús cuēēncēbē. ⁴⁰Usa 'aínbi ca 'ēn sináncēx bēnēñu 'aish 'icēsamairai bēnēñuma 'aish chuámarua tani cuēēnti 'icēn. 'Ēn sináncēxun ca Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan usaquin 'ē sinánmiaxa.

Unín 'acē ñu rabiquin ñuina 'acē piti ñuiquian Pablonēn ca bana

8 ¹Unífan unínbi 'acē ñu rabiquin 'aracacē ñuina 'acē a namix cara piisa 'icē quixunmi 'ē ñucácē bana, a ñuiquin cana ēsaquin mitsu cain. 'Ēn 'unánčesaribi oquin camina mitsun asérabi 'unan, Nucēn Papa Diosēshi díos 'ain ca unin 'acē ñu rabiquin ñuina rēcē a nami ax bētsi namisaribi 'aish piti 'icēn. Usaquin sinani ca uni raíri ainra isa ñu 'unánxa quixun sinani, a nami pi, bētsibē cēruanánia. Usa 'aínbi ca raírinēx, a namix ca bētsi namisaribi 'aish piti 'icē quixun 'unánxunbi an picēma unicama nuibaquin 'uchamisama tanquin piima, Jesucristonēn sinánsaribi 'ixun. ²An —'ēn cana ñu 'unan —quixun sináncē uni an ñu 'unánxunbi ca asérabi uisai 'iti cara quixun upí oquin 'unánima. ³Usa 'aínbi ca axa asérabi ami sináncē uni a Nucēn Papa Diosan ainan 'icē 'unania.

⁴Unínbi 'acē ñu rabiquin ñuina rēcē aín nami piti cara asábi 'icē quixunmi 'ē ñucácē bana a ñuiquin cana ēsaquin mitsu cain. Cananuna 'unan, unin 'acē ñu ax ca ñuishi uniocē 'aish asérabi

diosma 'icën. Nucën Papa Dios ax ca achúshi 'icën, bëtsi dios ca 'aíma 'icën. ⁵Raíri unin ca sinania, 'aisamaira ca dios 'icë quixun. Usa 'aish ca naínu 'icë 'imainun menu 'icëribi 'icën. Ax ca dios 'icë quianan ax ca nun 'ibu 'icë quiax quia. ⁶Usaquian sináncëbëtanbi cananuna nun 'unanin, achúshi ca Nucën Papa Dios 'icën. An ca camabi ñu unioçëxa. Aínan 'inun ca nuribi unioçëxa. 'Imainun ca Nucën 'Ibu achúshi, Jesucristo, ashi 'icën. An ca aín Papabëtan camabi ñu unionan nuribi unioçëxa.

⁷Usa 'aínbí ca axa Jesúsmi catamëcë uni raírinën —unían rabinuxun 'acë ñu ax ca ñuishi 'aish anu nun rabiti dios, ama 'icë —quixun upí oquin 'unaníma. 'Unánquinma ca usabi oquin unin 'acë ñu rabiçë 'ixun, Jesucristomi catamëquinbi a ñu rabiquin ñuina rëxun aín nami piia. Piquinbi ca —unían a ñu rabiquin rëcë ñuina nami pi sapi cana 'ucha —quixun sinania. ⁸Nucën Papa Diosan iscëx ca an ñu picëma uni 'icësaribi an ñu picë uni 'icën. Usa 'ain cananuna nun ñu picë cupí 'ianan nun ñu picëma cupí Nucën Papa Diosan iscëx upí 'ima. ⁹Aisa tanquin camina uni itsin usa ñu rabiquin ñuina 'acë aín nami piti 'ain. Usa 'aínbí camina an upí oquin —a ñux ca unin 'acë 'aish ñuishi 'icë —quixun 'unáncëma uni a 'uchamiti rabanan sinánti 'ain, —cana pitima 'ai —quixun. ¹⁰Ënëx ca ësa 'icën. Min a rabinuxun unin unioçë ñu a rabiquinma camina —a rabiqian unin rëcë ñuina nami a piíbi cana Nucën Papa Diosmi 'uchaima —quixun sinánquin, anuxun a ñu rabiti xubunuxun a nami piti 'ain. Usa 'aínbí ca minmi a nami piia iscë cupí an —unin unioçë ñux ca ñuishi 'icë —quixun upí oquin 'unáncëma uni, an a ñu rabiquin a nami piti 'icën. ¹¹Min a nami piquin camina, minun rabanan

'icësaribitia anun rabananribi Cristo bama uni, a 'uchamin. ¹²Usaquin piquin camina axa mibë Jesúsmi sináncë uni, an —unin unioçë ñu ax unínbí 'acë 'aish cushiñuma 'ain ca a rabiquin unin 'acë ñuina namix bëtsi namisaribi 'icë —quixun 'unáncëma 'ixunbi anribi pinun sinánmin. Sinánmi ami 'uchai camina Cristomiribi 'uchain. ¹³Usaquin 'ën a nami piquin axa Jesúsmi sináncë uni itsi 'uchamiti rabanan cana xëñibua 'aínbí unin 'acë ñu rabiquin pitia 'acë ñu a pitima 'ain.

An Jesucristomi catamënun uni bana ñuixuncë uni ca cupí biti 'icë quicë bana

9 ¹Nucën 'Ibu Jesusan aín bana uni ñuixunti caísa cana 'ëx 'ain. An caíscë unicaman 'acësaribi oquin cana 'ënribi Nucën 'Ibu Jesús isacën. 'Ën aín bana ñuixuncë cupí camina mitsúxribi ami catamëtín. Usa 'ain camina mitsúnbi 'unánti 'ain, 'ëx cana asérabi a usaquin 'anúan Nucën Papa Diosan caísa 'ain. ²—Jesucristonën aín bana uni ñuixunun 'imicëma ca Pablo 'icë —quixuan uni itsin sináncëbëtanbi camina mitsun —an 'imicë ca —quixun 'unánti 'ain. 'Ën aín bana ñuixunia cuati camina mitsux Nucën 'Ibu Jesúsmi catamëtín. Usa 'ain camina asérabi 'unánti 'ain, an ca 'ë aín bana ñuixunun xuaxa quixun.

³An 'ë ñuicë unicama cana ësaquin cain: ⁴—An 'ën bana ñuixuncëxun cuacë unicaman 'ë piti 'ináncëxun 'ën biti ca asábi 'icën. ⁵A Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uni raíri 'imainun Nucën 'Ibu Jesusan xucéantu 'imainun Pedro, acaman aín xanu abë cuanun buáncësaribi oquin cana 'ënribi 'aísa tanquin xanu buánti 'ain. ⁶¿Axa mitsubë 'icë uni raírinën 'acësaribi oquin 'ënribi Bernabëbëtan 'ën mëcënan ñu mëëquinma, Nucën Papa Diosan

banaishi ñuixunti cara asábima 'itsíanx? Ca asábi 'itsíanxa. ⁷Suntárunen ca anbi aín ñu maruima, 'apun cuni ca a 'inania. Usaribi oquin ca an ñu 'apacé unin an 'apacé ñuxa tuaia, aín bimi bixun piia. Usaribi oquin ca an vaca bérúancé unin vaca xuma bixun xéaia. ⁸'Enbi 'en sinanén sináncéma ca ené bana 'icén. Moisésnén cuenëo banaribi ca usai quia. ⁹Moisésnén cuenëo bana ca ésaí quia: "Trigo bimima réucubutia piia quixun camina vaca bënë cuétanitima 'ain". Axa tēēcé cupía an piti ca asábi 'icén. Vaca bënëxēshi ca usai 'iti quixun ca Nucén Papa Diosan Moisés ené bana cuenëomiamia 'icén. ¹⁰Numiribi sinánquin ca usaquin Moisés cuenëomiacéxa. Unin ca ñu bēru 'apánuxun me mēñoia. Mēñoquin ca —'apacēx canitancēxuan ñu bērun tuaia cana aín bimi biti 'ai —quixun sinania. Usaribi oquin ca unin trigo bimi biquin, —enē bimi cana pinuxun 'ai —quixun sinania. ¹¹Nun mitsúxmi Jesúsni catamēnun Nucén Papa Diosan bana ñuixuncé xunmi mitsun nun piti ñu nu 'inánti ca asábi 'icén. ¹²Nun cananuna bētsi unin 'acēsamaira oquin mitsu 'unánmian. Usa 'ain ca bētsi unimi 'ináncēsamaira oquin mitsun nu ñu 'inánti asábi 'itsíanxa. Usa 'aínbi cananuna a ñubi mitsunua bicéma 'ain. Mitsun nun Jesucristo ñuicé bana cuaisama tanti rabanana cananuna ñuñuma 'ixunbi mitsu ñu ñucácéma 'ain. ¹³Camina 'unanin, Nucén Papa Diosan mēñosabi oquin ca anuxun a rabiti xubunuxun an ñu 'acé unicama 'imainun sacerdotecamanribi Nucén Papa Dios rabiquin 'acé ñuina aín nami paná piia. ¹⁴Usaribi oquin ca Nucén 'Ibu Jesusan mēñocéxa, an a ñuiquin aín bana uni ñuixuncé unicama a ca an aín bana cuacé unicaman anúan aín ñu biti 'inánti 'icén. ¹⁵Usa 'aínbi cana 'en Jesusan bana unicama ñuixun-

quinbi añu ñubi bicéma 'ain. Bēríribi cana 'emi ñu 'inánun quixun ené quirica mitsu buánmiman. Bana ñuixuncé cupí cana añu ñubi bicéma 'ai quixun 'en mitsu cacé, a bana cēmé 'iti cana cuēeniman. 'Acēñuma 'aish 'ēx bamacé bēbi ca a bana cēméma 'iti 'icén.

¹⁶'En Jesusan bana unicama ñuixuncé cupí cana rabiácátima 'ain. ¡Aín bana ñuixunun Jesucristonén 'é cacé 'ixunbi an cacésa oquin 'acéma 'aish carana uisai 'icé 'itsían! ¹⁷Nucén Papa Diosan ca Jesucristo cupía unicama ainan 'inun iémiti 'icé quicé bana, a 'ēxbi cuēenquin ñuixuncé 'ixun cana cupí biti sinántian. 'Ixunbi cana 'enbi sináncéma, an 'é a bana ñuixunun 'é cacé cupí, an cacésabi oquinshi 'ati 'ain. ¹⁸'En cupí biti asábi 'aínbi cana cupí biquinma unicama Jesucristo ñuicé bana ñuixunin. Ñuixuni cana curíqui bitsi cuēencēsamaira oi mitsúnmi 'é cupioquinmashi a bana cuati cupí cuēenin.

¹⁹'Ea unin ñu mēemicéma, 'aíshbi Nucén Papa Dios cuēencēsabi oíshi 'iquin cana an camabi uni ñu mēexuncé unisa 'ixun, Cristomi catamēnun unicama aín bana ñuixunin. ²⁰Judíos unicamabē 'aish cana atu Jesucristomi sinánmisa tani judío uni 'icésai 'in. Usaía judíos unicama 'inun Moisésnén cuenëo bana quicésabi oi 'icé cupíma Nucén Papa Diosmi catamēcē cupíshi cana iéti 'ai quixun 'unánquinbi cana an usai judíos unicama íti Moisésnén cuenëo bana cuacé unicama Jesucristomi sinánmisa tanquin a bana quicésaribi oquin 'ain. ²¹Usa 'aínbi cana judíosma uni, an Moisésnén cuenëo bana 'unáncéma, acamabē 'ixun Jesucristomi sinánun 'unánmiti cupí atux 'icésaribiti 'inux, usaía judíos unicama 'inun Moisésnén cuenëo bana manucésa 'ian. Usai 'ibi cana Jesucristonan 'aish Nucén Papa Diosan bana quicésabi oi 'in.

²²Jesucristomi catamëcë 'ixunbi upí oquin ami catamëti 'unáncëma unicama Jesucristomi upiti catamënun quixun cana atun sináncë ñu timaquinma bana ñuixunin. Camabi uni cana uisai cara atux 'ia usairibi 'iquin, Cristomi upiti catamënun 'aquinin. ²³Jesucristomi catamëtia Nucën Papa Diosan ainan 'inun iéminun cana unicama bana ñuixunin, Jesucristomi catamëcëbë atubë cuëñuxun.

²⁴Camina 'unanin, cuai ca uni uix pain cara bëbati 'icë isnux, camáxbi abatia. Camáxbi abácëbëtanbi ca ax paían bëbacë ainshi ñu bitsia. Usaribi-quin camina Jesucristobë tsóti sinani cuëñquin ax quicësabi oquinshi 'ati 'ain. ²⁵Uní axa cuaiticama ax ca aín nami cushi 'inux bachuaquin tania. Aín namia cushi 'iti cupí ca ñu 'atima 'aima. Usai 'itancëx abati ax pain bëbaquin ca ñu bitsia. Usai 'iquian bicëxbi ca a ñu chëqui 'atimatia. Usa 'aínbi cananuna nux Jesús cuëñcësabi oi 'inux camabi nëtën upí 'iti 'ain. Usai 'itancëx cananuna an 'imicëx asaribi upí 'aish uinsaranbi nëtétimoi abë tsóti 'ain. ²⁶Amanu amanu sinánquinma cana Jesucristo cuëñcësabi oquin upí oquin 'ati sinanin. Bëxuní uníxa abati amo amotan cuancësari cana 'iisama tanin, 'imainun cana unia suñubë mëëanan-cësa 'iisama tanin. ²⁷Ën Nucën Papa Diosan bana unicama ñuixuncë 'ixunbi ax cuëñcësabi oi 'ima 'ëxbi cëmëia ca an aín bana ñuixama 'inun 'ë cati 'icën. Usaquian 'ë cati rabanán cana 'ën nami ñu 'atima 'ati cuëñcëbëtanbi 'aíma Jesucristo cuëñcësabi oíshi 'in.

**Unían a rabinuxun unioçë
ñu rabitima bana**

10 ¹Ën xucéantu, ënëmi mitsun 'unánun cana mitsu cain:
—Nucën raracamaxa Egiptonuax cuania

ca Egiptonu 'icë suntárucaman 'atin rabanán Nucën Papa Diosan nëtë cuin bëararamiacëxa. Usaquiani ca Nucën Papa Diosan parún-papa tëárabëoquin aín nëbëtsi ësquimiquin me racáncëbë anun 'ucë manan sicaracëacëxa.

²Usaquin nëtë cuinan bëararacë 'aish parún-papa sicaracëtancëx ca nucën raracamax Nucën Papa Diosmi catamëti Moisésbë upí 'aish an buáncëx abë cuancëxa. ³Cuanquin ca camaxunbi Nucën Papa Diosan 'ináncë piti piacëxa. An 'ináncë 'unpáxribi ca camaxunbi xëacëxa, xaxún-papanuaxa shaquibutia. ⁴Xaxunuaxa chiquícë 'unpáxsaribi 'ixun ca Cristonën abë cuanquin atu cushiocëxa. Usa 'ain ca anuaxa 'unpax chiquícë xaxusa Cristo 'iacëxa. ⁵Usa 'aínbi ca ax quicësa oquian 'aiama oquin, usaía atux 'iti cuëñquinma Nucën Papa Diosan anu uni 'icëma menuxun 'itsamashi bërútamainun aín patsan cëñúmiacëxa.

⁶Nun atun ñu 'aisama 'ati cuëñsariibi oquin cuëñuxunma, nun a 'unánti oi ca usai 'iacëxa. ⁷A unicama raírinëan 'ásaribi oquin camina unin 'acë ñu rabitima 'ain. Atu ñuiquin ca Moisésnën ësaquin cuëñocëxa: “Aín paë bata xëanan pi bucubutancëx cuëñi ca ransacëxa”. ⁸Usai 'ianan ca a unicama raírinëx aín xanuma xanu itsibë 'i 'uchatancëx achúshi nëtéinshi 'itsaira veintitrés mil uni bamacëxa. A unicama raírinëxa aín xanuma xanu itsibë 'iásaribiti cananuna 'itima 'ain. ⁹Atúnbi —Nucën Papa Diosan sapi ca nu 'atimotima 'icë —quixun sinánquin ñu 'aisama 'atancëxbi ca runun picëx a unicama bamacëxa. A unicamaxa Nucën Papa Diosmi 'uchasaribi oi cananuna usaquinribi sinani Nucën 'Ibu Jesúsmi 'uchatima 'ain. ¹⁰Usaribitia a unicama raírinëx a ñui 'atimati banaía ca Nucën Papa Diosan cëñúmiacëxa. A unicama

'iásaribiti cananuna Nucën Papa Dios ñui 'atimati banatima 'ain.

¹¹Nucën raracama usai 'iá, anu nun Jesucristomi catamëti ainan 'ixun 'unánun ca Nucën Papa Diosan Moisés cuëñomiácëxa. ¹²Nux cananuna usai 'itima 'ai quixun sinanibi camina bërúinraoracati 'ain, usai atu mina 'in. ¹³Ñu 'atima 'ati sinánquinbi camina 'unánti 'ain, mitsúinshima uni itsínribi ca usaribi oquin sinani tëmëraia quixun. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan, ax quicësabi oquin mitsu 'aquinquin, ñunshin 'atimanën mitsu 'aisamaira oquin tanun ënima. An ca ami catamëquinmi min ñu 'atima 'ati sináncë ënun mitsu cushioquin, uisaxun caramina ënti 'ai quixun mitsu sinánmiti 'icën.

¹⁴Ën nuibacë xucéantu, uninbi 'acë ñu a camina ami 'unánquin rabbitima 'ain. ¹⁵Mitsúxmi sinánñu uni 'icë cana usaquin mitsu cain. Usa 'ixun camina 'ën mitsu cacëxun cuaquin ënë banax ca asérabi 'icë quixun 'unánti 'ain. ¹⁶Timéxun cananuna, Jesucristo ca nun 'ucha cupí aín imi 'apati i curúsocënuax bamacëxa quixun sinánquin —asábi ca —quixun Nucën Papa Dios cain. Catancëxun cananuna manë xanpanua bimí baca xëaquin —Cristo aín imi 'apati bama cupí cananuna nun 'ucha tërécë 'ai —quixun sinanin. Pánribi tëaxun tucatancëx mëtícanantancëxun piqin cananuna camaxunbi —Cristo ca nun 'ucha cupí i curúsocënuax bamacëxa —quixun sinanin. ¹⁷Itsa uni 'ixunbi cananuna camaxunbi a pán piqin, —nux cananuna camáxbi Cristonan 'aish achúshisa 'ai —quixun sinanin.

¹⁸Camina 'unanin, an a rabiquin ñuina 'acë Israel unicaman ca Nucën Papa Dios rabia. 'Imainun ca an a ñuina nami picë unicamanribi Nucën Papa Dios

rabia. ¹⁹Usaquin caquin cana unían a rabinuxun unioçë ñu ax ca cushi 'icë quixun mitsu caiman. 'Imainun ca a rabiqian 'acë ñuina nami axribi bëtisi namisama 'icë quixun cana mitsu caiman. ²⁰Ësaquin cana mitsu cain, judíosma unibunëx Nucën Papa Diosmi sináncëma 'ixun ñuina 'axun unin 'acë ñu rabiquin ca Nucën Papa Dios rabiqinma ñunshin 'atima rabia. Usaribiquin ñunshin 'atima rabimi mitsux aín uni 'iti cana cuëñiman. ²¹Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'ucha cupí bamacëxa quixun sinánquin uvas bimí aín baca 'acë 'ixun camina uni itsibëtan ñunshin 'atima rabiquin xëati ñu xëatima 'ain. Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin uvas bimí aín baca 'anan pán picë 'ixun camina ñunshin 'atima sinánquin a rabiquin 'ati ñu pitima 'ain. ²²Nucën 'Ibu Jesús nishmiquin camina ñunshin 'atima rabbitima 'ain. Nuxnu cushima 'imainun ca axira nubë sënénmaira 'aish cushi 'icën.

Ainanshia 'inun 'aquinma bëtisi uniribi sinánquin unin ñu 'ati bana

²³Ënë banax ca asérabi 'icën, “Unin ca aín cuëncësa oquin ñu 'ati 'icën”. Usa 'aínbi cananuna nux asábi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. Asérabi ca “unin aín cuëncësa oquin ñu 'ati 'icë” 'aínbi cananuna nux Jesusan bana quicësabi oi 'iisa tanquin camabi ñuira 'atima 'ain. ²⁴Axa Jesúsmi sináncë unin ca 'ënanshi ca quixun sinánquin ñu 'atima 'icën. Bëtisi uniribia upí 'inun 'aquinti sinánxun ca ñu 'ati 'icën.

^{25,26}Mecama 'imainun menu 'icë ñucama ax ca Nucën 'Ibu Diosan unio 'aish ainan 'icën. Usa 'ain camina anuxun nami maruti anu 'icë nami maruxun piishiti 'ain. Uinua bécë cara quixun camina ñucátima 'ain. —A pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain.

²⁷Axa Jesucristomi catamëcëma unían abëtanmi pi cuanun quixun cacëx camina cuainsa tani cuanti 'ain. Cuanxun camina —uinua bècë cara a nami 'icë —quixun ñucáquinma piishiti 'ain. —A nami pi sapi cana 'aisama 'iti 'ai —quixun camina sinántima 'ain. ²⁸Mitsun piti 'aínbia uni itsin mitsu —ënë namix ca unin 'acë ñu rabiquin piti 'acë 'icë —quixun mitsu cacëxun cuni camina pitima 'ain. An mitsu cacë uni an Jesucristomi catamëcë 'ixunbí, camabi nami ca bëtsi namisaribi 'icë quixun upí oquin 'unáncëma 'ixun, —ënë nami pi cana Nucën Papa Diosmi 'uchain —quixun sináncë 'ain camina a nami pitima 'ain. ²⁹—A piti ca asábi 'icë —quixun mitsun sináncëbëtanbí an mi cacë unin —usa ñu 'ën piti ca 'ucha 'icë —quixun sináncëbëtan camina pitima 'ain.

Sapi camina 'ë ñucáti 'ain, uisacasquin carana uni itsían, ënë nami piti ca 'ucha 'icë quixun sináncë cupí 'ën pitima 'ai quixun. ³⁰¿Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun caxun 'ën piabi cara unin 'uchoquin, —Nucën Papa Diosmi 'uchaquin camina pia —quixun 'ë cati 'ic? ³¹Ënëx ca ësa 'icën. Ñu piquin, ñu xëaquin, añu ñu caramina 'ai, usa ñu 'aquin camina Nucën Papa Dios cuëënun a sinánquin 'ati 'ain. ³²Usoquin camina uinu 'icë unibi, judíos uni 'imainun judíosma uniribi, 'imainun axa Jesucristomi catamëcë unicamaribi, Nucën Papa Diosmi 'uchati sinánmitima 'ain. ³³Ënribi cana camabi uníxa 'ën 'aia isi cuëënun ñu 'ain. 'Ën cuëëncë ñu 'atishi sinánxun cana ñu 'aiman. Jesucristomi catamëtía iënun camabi uni 'aquínti sinánxun cana ñu 'ain.

11 ¹Ëx Cristo 'iásaribiti 'icësaribiti camina mitsúxribi 'iti 'ain.

Axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëbë usai xanucama 'iti bana

²Ën xucéantu, mitsun 'ë manuquinma camina 'ën mitsu ñuixuncë bana

quicësabi oquin 'ain. Usaími 'ia cuaquin cana —asábi ca —quixun mitsu cain. ³Ënë banaribi cana mitsúnmi 'unánun ësaquin mitsu cain, Cristonën aín Papan bana cuacësaribi oquin ca camabi unin Cristonën bana cuati 'icën. Usaribi oquin ca camabi xanun aín bënë bana cuati 'icën. ⁴Axa Jesucristomi catamëcë unicama timëcëbëtan ca nucë bënë unin Nucën Papa Diosbë banaquin aín mañuti mañutima 'icën. Usaribi oquin ca Nucën Papa Diosan sinánmicë bana uni ñuixunquin aín mañuti mañutima 'icën. Usoquian unin aín mañuti mañucëx ca 'aisama 'iti 'icën. ⁵Usa 'aínbi ca xanux abë bananan Nucën Papa Diosan sinánmicë bana ñuixuni mapúcë 'iti 'icën. Usaía 'icëxma ca 'aisama 'aish maxcúcë xanusa 'ia. ⁶Axa mapútisama tancë xanu ax ca maxcúcë 'iti 'icën. Usa 'aish ca maxcútimi rabíanan, maruñusa 'aish rabíntisama tani mapúti 'icën. ⁷Nucën Papa Diosan ca asaribi 'itánun uni uniocëxa. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan asaribi 'inun unio 'aish uni mapútima 'icën. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan an uni 'aquinti oquin xanu uniocëxa. ⁸Nucën Papa Diosan ca xanun putu bixun uni unioma 'icën. Usaquin 'aquinma ca nucë bënë unin putu bixun xanu uniocëxa. ⁹Xanunan 'iti oquin ca Nucën Papa Diosan bëbu unioma 'icën. Bëbunan 'iti oquin ca xanu Nucën Papa Diosan uniocëxa. ¹⁰Ën uni 'aquinquin ax quicësabi oquin 'anun ca Nucën Papa Diosan 'ë uniocëxa quixun sinani ca xanux mapúcë 'iti 'icën, ángelcaman —a upí sinánñu ca —quixun isnun. ¹¹Usa 'aínbi ca axa Jesucristomi catamëcë unicaman ësaquin 'unánti 'icën, bëbu uni ashi 'ixunbi ca camabi ñu aín cuëëncësa oquin 'atima 'icën. Usaribi-quin ca xanun ashi 'ixunbi camabi ñu aín cuëëncësa oquin 'atima 'icën. ¹²Bëráma ca Nucën Papa Diosan xanu

unioquin unin putu bixun unioçëxa. Usa 'aínbi ca Nucën Papa Diosan mëníosabi oquin xanúinshi uni tuaia.

¹³Mitsúnbi camina upí oquin sinánquin 'unánti oi 'ain, Nucën Papa Diosbë banaia xanu mapútima cara asábi 'icë quixun. ¹⁴Cananuna 'unan, uni aín bu chaxcéira 'aish ca rabin 'iti 'icën. ¹⁵Usa 'aínbi ca usabiiti oi unia 'aish xanux aín bu chaxcé 'icën. Usabi anun mapúti oquin ca Nucën Papa Diosan mëníocëxa. Usa 'aish ca xanunanëx upí 'icën. ¹⁶Axa ënë bana cuati cuëbicanán-cë unicama cana cain, usai ca xanu 'iti 'icë quixun cananuna camabi uni cain. Axa Jesucristomi catamécë unicama timécëcamanribi ca —usai ca 'iti 'icë —quixun sinania.

Pán pianan uvas baca 'aquin Jesucristo aséربي sinánquin 'ati bana

^{17,18}Ësaquian mitsu ñuicania cana cuan, mitsux isamina Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca 'anux timéaxbi camáxbi nuibananima bëtsibë bëtsibë nishananin. Usaquin ñuicania cuaquin cana sinan, usai sapi camina 'icani quixun. Usa 'aish camina ñancábi timécenin. Timéaxbi camina anuaxira nishanancanin. Usaquin Jesucristo sinánquin pán pianan bimi baca xëaibi camina aséربي ami sinánquinmi 'acëma cupí 'uchain. Usoquinmi ñu 'aia cana mitsu, upí oquin camina 'ai quixun caiman. ¹⁹Usaquin bëtsi bëtsi oquin sinania raírinëx cuamiananmainunbi raírinëx nishananiam a isquin ca unin isti 'icën, uicamax cara aséربي Cristonan 'icë quixun. ²⁰Camáxbi timéxun nuibananquinma piquin camina aséربي Nucën 'Ibu Jesucristo sinánquin 'aiman. ²¹Usa 'ixun camina uni raíri ténánan micama raírinën mitsun bëcë ñu pin. Uni raírinëxa 'acëñuma 'aish panántamainun camina

micama raírinëx 'aisamaira oquin pitancëx paënin. ²²Mitsux camina anuxun pianan xëati xubuñu 'ain. Axa Jesucristomi catamécë unicamabë timéaxmi usai mitsux 'icëbë ca uni raírinëx Nucën Papa Dios timai ainan 'iisama tanti 'icën. Usami ocëx ca anu 'icë ñuñuma unicamax ñuñuma 'aish rabinia. ¿Uisoquin carana mitsu cati 'ain? ¿Usámi 'ia carana uisa 'ixun mitsu —asábi camina 'ai —quixun cati 'ain? Cana catima 'ain.

Jesucristo sinánquin pán pianan uvas baca 'ati bana

(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

²³Nucën 'Ibu Jesusan 'ë cacë bana ñuiquin cana ësaquin mitsu can, anúan uni itsin 'anun quixun unin a 'inánti, a ñantan ca Nucën 'Ibu Jesusan pán biacëxa. ²⁴Bitancëxun ca aín Papa —asábi ca —catancëxun təcënpaxun mëtícaquin cacëxa: “Ënë ca pit. Mitsúnmi piti pán ënëx ca 'ë 'icën, axa minun rabanam bamati a. Ësoquin piquin camina 'ë sinánquin 'ati 'ain”. ²⁵Usaribi oquin ca pitancëx sënënxun xanpanu 'icë uvas baca biquin cacëxa: “Ëx 'ën imi 'apati bamati cupí ca mitsúxmi ainan 'iti 'ën Papa Diosan mëníocëxa. Ënë sinánquin camina ësoquin bimi baca 'aquin 'ë sinánquin 'ati 'ain”. ²⁶Usa 'ain ca Nucën 'Ibu Jesucristo utécëntamainun aín unicaman ësoquin pán 'imainun bimi baca 'ati 'icën. Usaquin aín unicaman 'aia isquin ca unin 'unánti 'icën, atun 'ucha cupía Jesucristo bama 'ain ca a sinánquin usoquin 'aia quixun.

Aséربي Jesucristomi sinánquin pán 'imainun uvas baca 'ati bana

²⁷Usa 'ain ca uix cara Nucën Papa Dios cuëcëncësbabi oi 'íma 'ianan —Jesucristo ca nun 'uchacama téréñux aín imi 'apati

bamacëxa —quixun sinánquinma a manucë 'ixunbi usoquin pán 'imainun bimí baca 'aia, a unix ca Nucën 'Ibu Jesucristomí 'uchaia. ²⁸Usa 'ain camina pán 'imainun bimí baca 'anuxun, mitsux caramina asérabí ami sinani Nucën Papa Dios cuëncësabí oi 'i quixun upí oquin sinánti 'ain. ²⁹Nucën 'Ibu Jesucristo ca nun 'uchacama cupí bamacëxa quixun sinánquinmabí usoquin pán 'imainun bimí baca 'ai 'uchacë cupí camina castícançë 'iti 'ain. ³⁰Usai 'uchacë cupí camina Nucën Papa Diosan 'imicëx raíri cushima 'ianan 'insínñu 'ain. Usa 'aish ca raíriri bímabí bamaxa. ³¹Usa 'aínbi ca nun 'uchacama mëníocë 'ixun —asérabí ca Jesucristo cupí Nucën Papa Diosan iscëx 'ën nuitu upí 'icë —quixun sinánquinu pán 'imainun bimí baca 'aia, Nucën Papa Diosan nu 'uchotima 'icën. ³²Usa 'aínbi ca asérabí ami sinánquinmabí usoquin a ñu 'aia, Nucën Papa Diosan nu 'uchoquin, axa ami sináncëma unicama-bënu nuxribí 'uhoçë 'itin rabanan, usoquin 'atécëníma 'inuxun 'unánun, uisai caranuna 'i usáínu 'inun nu castícania.

³³Ën xucéantu, Jesucristo sinánquin pán 'imainun bimí baca 'anux timëti camina pinux cañanpanti 'ain. ³⁴Usai 'iimi upiti timëtiama isquian Nucën Papa Diosan mitsu castícantí rabanan camina panancë 'ixun mitsun xubunuxun piti 'ain. Usa 'ain cana mitsu isi cuanxun uisai caramina 'icani, a mitsu mëníoxunti 'ain.

Aín cushi 'ináncëxun ca Nucën Papa Diosan unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia quixuan Pablonën ca

12 ¹Ën xucéantu, mitsúnmi 'unánun cana ësaquin mitsu cain, axa Jesucristomí catamëcë unicaman ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicësabí oquin bëtsi bëtsi ñu 'ati 'icën.

²Camina 'unanin, mitsux Jesucristomí catamëcëma pan 'aish camina unían 'acë ñu banañumabía, ax isa dios 'icë quixun unin cacë ñu rabi axa Jesúsmi sináncëma unibubë niacën. ³Usa 'aínbi camina bërí Jesúsmi catamëcë 'ixun 'unánti 'ain: Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëx cuni ca uni "Jesús ca Nucën 'Ibu 'icë" quía. 'Imainun ca axa "Jesús ca 'aisama 'icë" quicë unicama ax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëma 'icën.

⁴Nucën Papa Diosan ca atúan bëtsi bëtsi ñu 'anun quixun aín unicama sinánmiquin usaquian 'anun aín cushi 'inania. Achúshi 'ixunbia aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxun ca axa Jesúsmi catamëcë unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia. ⁵Bëtsi bëtsi ñu 'ananbí ca camaxunbí achúshi, Nucën 'Ibu Jesús, ashi rabiquin ñu 'axunia. ⁶Usa 'ain ca atúan ñu 'anun aín unicama bëtsi bëtsi sinan 'inaníbí Nucën Papa Dios ax achúshi 'icën. ⁷Nucën Papa Diosan ca aín unicama achúshi achúshi, anúan aín unicama raíri upiti Jesucristomí sinánun quixun 'aquinun 'inania. 'Ináncëxuan aín Bëru Ñunshin Upíñu 'ixun upí oquin ñu 'aia isquin ca unicaman 'unánti 'icën, Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun ca 'aia quixun. ⁸Nucën Papa Diosan ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxa, uni raíri sinánñuira 'aish upiti bananun quixun 'imia. 'Imianan ca uni raírínëxa aín nuitu mëu racanaquin uisai cara quiti 'icë quixun sinántancëx upiti bananun quixun 'imia. ⁹Nucën Papa Diosan ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'imicëxuan uni raírín ami catamëquin —Nucën Papa Diosan ca asérabí 'ë 'aquinia —quixun 'unánquin upí ñu 'anun 'amia. 'Amianan ca aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxuan bëtsi bëtsi unin uni 'insíncë pëxcunun

quixun 'amia. ¹⁰Aín Bëru Ñunshin Upitan 'amicëxun ca bëtsi bëtsi unin, uni itsían 'acëma ñu 'aia. An sinánmicë xun ca bëtsi bëtsi unin Nucën Papa Diosan sinánmicësabi oquin aín bana unicama ñuixunia. An 'imicëxun ca bëtsi bëtsi unin, uni itsían bana ñuia cuaquin, asérabi cara Nucën Papa Diosan sinánmicëxun bana ñuia quixun 'unania. An sinánmicëx ca bëtsi bëtsi unix Nucën Papa Dios rabi, uni itsían cuacëma bana banaia. Banacëbëtan ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicëxuan bëtsi unin uisai quicë cara a bana 'icë quixun uni ñuixunun 'unánmia. ¹¹Usaquin 'aquin ca aín Bëru Ñunshin Upí ax achúshi 'ixunbi, Nucën Papa Diosan unicama bëtsi bëtsi ñua 'anun 'imia, ax cuëncësabi oquin.

Aín unicamaxa Jesucristonan 'aish achúshisa 'icë quicë bana

¹²Ënëx ca ësa 'icën. Aín taë, aín məcën, aín xo, aín pucu, aín bëru, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uni achúshishi 'icën. Usaribiti ca Cristo achúshishi 'icën. ¹³Nux Cristonën uni 'aish cananuna ësa 'ain: raírinëx judíos uni 'imainun raírinëxribi axa griego bana banacë uni 'imainun raírinëxribi an ñu uni məcëxuncë uni 'imainun cananuna raírinëxribi an uni ñu məcëxuncëma uni 'ain. Usa 'aishbi cananuna nucamax Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë 'ianan Cristonan 'aish achúshisa 'ain. Abënu 'inun ca Nucën Papa Diosan aín Bëru Ñunshin Upí nucama 'inánxa.

¹⁴Unia achúshi 'aínbi ca aín taë, aín məcën, aín xo, aín pucu acamax 'itsa 'icën. ¹⁵Aín taëx banati 'unán 'ixun ca catsíanxa: “Ëx aín məcënma 'aish cana 'ëx a uninanma 'ain”. Usa 'aínbi ca ax aín məcënma 'aishbi ax a uninan 'icën. ¹⁶Aín pabítax banati 'unan 'ixun ca

catsíanxa: “Ëx aín bëruma 'aish cana 'ëx a uninanma 'ain”. Usa 'aínbi ca aín bëruma 'aishbi ax a uninan 'icën.

¹⁷Bëruñushi 'ixun ca unin uisaxunbi cuatima 'icën. Pabíñushi 'ixun ca unin uisaxunbi xëtima 'icën. ¹⁸Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan an sináncësabi oquin pabí, bëru, taë, quisi, pucu acamañua 'itánun uni unioçëxa.

¹⁹Pabíshi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. Bëruishi 'aish ca uni unima 'itsíanxa. Taëishi 'aish ca uni unima 'itsíanxa.

²⁰Usa 'ain ca uni taë, pabí, bëru, acamañu 'aishbi achúshishi 'icën.

²¹Unin bëru banati 'unan 'ixun ca a unin məcën: “Mixmi 'aíma 'aínbi 'ëxëshi 'aishbi cana asábi 'itsían” quixun catima 'icën. Usaribi oquin ca unin maxcatax banati 'unan 'ixun a unin taë: “Mixmi 'aíma 'aínbi cana 'ëxëshi 'aishbi asábi 'itsían” quixun catima 'icën. ²²Bëru, məcën, maxcá, acama 'imainunbi nun nami raíri anu bëruínra ocëma acamaxa 'aíma 'ain cananuna uisa 'aishbi tsótsíanma. ²³Imainunribi cananuna nami an bépánti chupa pañuin.

Pañuanan cananuna nun namicamaira unin isti rabanan rabínquin, chupan mapuquin bëruínroin. ²⁴Acama bërúanquinbi cananuna nun bëru, nun məcën acama unínma isia quixun mapuima. Usa 'ain ca Nucën Papa Diosan mënósabi oi nun namicama asábi 'icën. A mapucëcamax ca anu mapucëmamacasaribi 'icën. ²⁵Usa 'ain cananuna —amo 'icëxa 'aisama 'imainun ca amo 'icëxëshi nun nami upí 'icë —quixun sínántima 'ain. Camabi nun namix ca upí 'icën. ²⁶Nun məcënaxa paëia ca camabi nun namin tania. Usaribiti ca nun pabítax paëia camabi nun namin tania. Usaribiti cananuna unían —min bu, min bëmána, min pëñan ca upí 'icë —quixun cacëx nun namicamabëbi chuámarua tani cuëñin.

²⁷Usa ca ënëx 'icën. Aín taë, aín məcën, aín pabí acamaxa 'itsa 'aínbi ca uni achúshishi 'icën. Usaribiti ca Cristobè aín unicama achúshishi 'icën. ²⁸Nucën Papa Diosan mënfosabi oquin ca axa Jesucristomi catamécë unicaman bëtsi bëtsi ñu 'aia. Raíri unix ca aín bana ñuixunuan Jesucristonën caíscë 'ia. Raíri unin ca Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixunia. Raíri unin ca axa Jesúsni catamécë unicama aín bana 'unánmia. Raíri unin ca uni itsin 'acëma ñu 'aia. Raíri unínribi ca uni ñucë pëxcuia, raíri unin ca unicama 'aquinia, raíri unix ca Nucën Papa Diosan bana cuatia timécë unicama aín cushi 'ia, raíri uníxribi ca Nucën Papa Dios rabi unían cuatíma banan banaia. ²⁹Usa 'aishbi ca camáxira aín bana uni ñuixunuan Jesusan caíscë 'ima, camáxira ca an Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuncë 'ima, camáxira ca an axa Jesúsni catamécë unicama aín bana 'unánmicë 'ima, camáxira ca an uni itsin 'acëma ñu 'acë 'ima. ³⁰Camáxira ca anun uni 'insincë pëxcuti cushiñu 'ima, camáxira ca axa Nucën Papa Dios rabi unin cuatíma banan banacë 'ima, camáxira ca uníxa bëtsi banan banacë an ñuixuncë 'ima. ³¹Camabi ñu 'aquinmabi camina añu 'aquin caramina camabi unia Jesucristomi upiti sinánun 'aquinti 'ai, a ñumi 'anúan mi 'aquinun Nucën Papa Dios ñucátí 'ain. A ñucamami upí oquin 'aiabi cana mitsu 'unánmiti 'ain, bëtsi ñu upírami 'anun.

**Unicama camina nuibati 'ai
quixuan Pablonën ca**

13 ¹Ëx bëtsi bëtsi banan bananan anun ángel banacë banánribi banacëxbi ca uni nuibacëma 'aish 'ën bana rata tancácësa ñancáishi 'icën. ²Ën Nucën Papa Diosan a sinánmicë ñu

ñuiquin unicama ñuixunuan, camabi ñu 'unánquin uni itsin 'unáncëma ñuribi 'unánan, —Nucën Papa Diosan ca 'ë 'aquinti 'icë —quixun sinánquin aín cushin aín bashibi amanu tacuiabi, ca uni itsi nuibaquin 'acëma 'icë Nucën Papa Diosan 'ë upí isima. ³Ën ñucama ñuñuma uni 'inánan upí ñu 'acë cupí bëtsi unin nëëncëx bamaiaibi ca uni nuibati 'icëma 'icë, Nucën Papa Diosan 'ë upí isima.

⁴An uni raíri nuibacë unin ca bëtsi unia abë upíma 'icëbi ami nishquinma upí oquinshi caia. Usa 'aish ca bëtsi unibë upí 'ia. An uni raíri nuibacë uni ax ca bëtsimi nutsima. Ca —bëtsi unibë sënënmaira cana 'ai —quixun sinanima. Ca rabiacaatima. ⁵Ca nishcësashi 'aish aín cuëncësa oíshi 'ima. Aín cuëncësa oquinshi ñu 'acë ca 'ima. Ca bënëtishi nishima. Ami nishquian unin 'atimocë xunbi ca axribi ami nishquinma tanshitia. ⁶Ñu 'atima unin 'acëbë ca cuëñima. Usa 'aish ca upí ñu cuati cuni cuëñia. ⁷An uni nuibacë unin ca amia nishcëxunbi uni, axribi ami nishquinma —sapi ca sinanati 'icë —quixun cainia. Axa upíma 'aínbi ca ami nishíma usabi abë upí 'ia.

⁸Ënë nètëcama cëñúcëbëtan camaxunbi a 'unáncë cupí ca uinu 'icë unínbi Nucën Papa Dios quicë bana unicama ñuixuntëcëntima 'icën, uinu 'icë uníxbi ca Nucën Papa Dios rabi unin cuatíma banan banatíma 'icën, unían bëtsi uni 'unánmiti ca 'aíma 'iti 'icën. Usai 'iti a 'aíma 'aínbi ca nux nuibananti ax cëñutíma, bamatancëxribi cananuna Nucën Papa Diosan nètënu 'aish anuaxribi bëtsibë nuibananti 'ain. ⁹Ënë nètënuixun cananuna 'unánquinbi camabi uisai caranuna 'iti 'ai quixun 'unaniman. Usa 'ixun cananuna camabiira 'unáncëma 'ixun nun 'unáncë shi ñuixunin. ¹⁰Usa 'aínbi cananuna ënë

menuxun 'acësamaira oquin aín nètènu-xun upíra oquin an sinánmiti ñucama 'unánuxun 'ain.

¹¹Xuratsu 'aish cana 'èx tuá xuratsu 'icësari banacën. Usa 'ixun cana tuá xuratsunën sináncësa oquin sináncën. Xuratsu 'ixun cana xuratsunëan cuacësa oquin cuacën. Usa 'ixunbi cana canitan-cëxun xura 'aish 'èx 'iá acama ëancën. ¹²Espejo upírama 'aínu upí oquin anun ñu iscëma usaribi oquin cananuna uisaira cara Nucën Papa Diosan sinan 'icë quixun camaira 'unaniman. Usa 'aínbi cananuna aín nètènu 'ixúinra 'unánti 'ain. Bërí cana camabiira 'unaniman. Usa 'ixunbi cana 'unánti 'ain, an 'è 'unáncësaribi oquin. ¹³Bëtsi ñucama cëñúcébëbi cananuna nux cëñútimoí abë 'aish Nucën Papa Diosmi catamëti 'ain. —Cananuna ënë Nucën Papa Diosan nètènuax cëñútimoí 'iti 'ai —quixun 'unani cananuna cuëëinra cuëënti 'ain. Anu 'aish cananuna camáxbi cëñútimoí bëtsibë nuibananti 'ain. Nucën Papa Diosmi catamëti cuëëanan abë nètétimoí 'iti sinani cuëëinbi cananuna bëtsibë nuibanancë cupíra cuëëinra cuëënti 'ain.

**Unin 'unáncëma banan
banati ñui quicë bana**

14 ¹Usa 'ain camina manúquinma unicama nuibati 'ain. Nuibanan camina Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan mitsu bëtsi bëtsi ñumi 'anun 'amiti cuëënti 'ain. Bëtsi ñu 'ati cuëëncësamaira oi camina an mi sinánmicëxun aín bana upí oquin unicama ñuixunti cuëënti 'ain. ²Axa Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banacë uni, ax ca unin uisai cara quia quixun cuanunmabi Nucën Papa Dios rabi an cuanun banaia. Nucën Papa Diosan Bëru Ñunshin Upitan 'imicëx ca ax unin cuacëma banan banaia. ³Usa

'aínbi ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana unicama ñuixuncë uni an axa Jesucristomi catamëcë unicaman ami catamëquin an cacësabi oquin 'anun 'unánmia. 'Unánmianan ca ñu upíshia 'anun cushioquin 'ësëia. 'Èséëanan ca masá nuitutiabi sinanami-quin upí oquin sinánmia. ⁴Axa Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banacë uni ax ca axbi Jesucristo upiti sinania. Usa 'aínbi ca an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana unicama ñuixuncë uni an axa Jesucristomi catamëcë unicaman ami catamëquin an cacësabi oquin 'anun 'unánmia.

⁵Mitsúxmi unin cuacëma banan banati cana 'èx cuëënin. Usa 'aínbi cana mitsúxmi usai banati cuëëncësamaira oi mitsúnmi Nucën Papa Diosan sinánmicë xun aín bana unicama ñuixunti cuëënin. Unin cuacëma banan banaquinbi uisai quicë cara a bana 'icë quixun ñuixuncë xunma ca bëtsi unin uisai quicë cara quixun 'unántima 'icën. Nucën Papa Diosan 'imicëxuinshi ca unin 'unánti 'icën. Usa 'ain ca ami catamëcë unicama Jesucristo cuëëncësabi oi 'inun 'aquinuxun an a bana 'unáncë unin uisai quicë cara quixun raíri ñuixunti 'icën. ⁶Ën xucéantu, ësaquin cana mitsu cain. Mitsu isi cuanx Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banaquinbi, an 'è sinánmicë ñu mitsu ñuixuncëma 'ianan usai ca axa Jesúsmi sináncë uni 'iti 'icë quixun caíma, 'ianan Nucën Papa Diosan bana mitsu upí oquin sinánmi-quin 'ësëima, 'ianan aín bana ñuixun mitsu 'unánmicëma 'aish cana upitimi Jesúsmi sinánun mitsu 'aquincëma 'itsían.

⁷Ënëx ca ësa 'icën. Unían paca 'imainun arpasa, a upí oquin banaocëbë tanma ca uni itsin uisai quiquin cara bana oia quixun 'unanima. ⁸Bëtsían upí oquin manë xo bana ocëbëma ca

suntárucama —cananuna 'acanananti 'ai —quixun 'unanima mēniocatima 'icēn. ⁹Usaribi oquin ca mitsúxmi Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacēbē tan uínbi a bana cuatima 'icēn. Usa 'aish camina ñancábi banati 'ain. ¹⁰Camabi menuax ca uni bētsi bētsi banan banaia. Usaía quiabi ca an a bana 'unáncē uni an a bana cuatia. ¹¹Usa 'aínbi ca an cacēxunbi 'ēn aín bana uisai cara quia quixun cuacēbētanma —ax ca 'ēn aintsima 'icē —quixun sinánti 'icēn. 'Ēnribi cana —'ēn aintsima ca ēnē uni 'icē —quixun sinánti 'ain. ¹²Mitsux asérabi bētsi bētsi ñu 'anun Nucēn Papa Diosan Bēru Ñunshin Upitan sinánmicē 'iisa tanquin camina añu 'aquin caramina camabi uníxa Jesucristomi upiti sinani ax cuēñcēsabi oi 'inun sinánmiti, a ñuishi 'ati 'ain.

^{13,14}Ēx unin cuacēma banan banaquin cana Nucēn Papa Dios rabiquinbi uisai carana qui quixun 'unaniman. Usa 'ain ca axa unin cuacēma banan banacē uni, an unicama ñuixunuxun uisai cara a banacama quia quixuan a 'unánminun Nucēn Papa Dios ñucáti 'icēn. ¹⁵Usa 'aish cana 'ēn nuitu mēu a sinánquin Nucēn Papa Dios rabi 'ēn cuacēma banan banaibi 'ēn cuacē banánribi banati 'ain. A rabi cana 'ēn cuacēma banan cantanan 'ēn cuacē banánribi cantati 'ain. ¹⁶Unin cuacēma banan banaquinmi Nucēn Papa Dios rabiabi ca min bana cuaquinma an Nucēn Papa Diosan bana upí oquin 'unáncēma unicaman mibētan Nucēn Papa Dios rabi sinántima 'icēn. ¹⁷Mínmi a banan Nucēn Papa Dios rabi axa asábi 'aínbi camina bētsi uniribi upitia Jesúsmi sinánun 'aquinman. ¹⁸Mitsúxmi 'icēsamaira oi cana 'ēx Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banain. 'Ēn usai banati 'unáncē cupí cana Nucēn Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

¹⁹Usa 'aishbi cana axa Jesucristomi catamēcē unicama timécē 'ain, unin cuacēma banan 'itsaira banati cuēñcē samaira oi unían cuacē banan banati cuēñnin. A banan 'itsamashi banaquinbi unicama atun cuaisabi oquin 'unánmiti ca asábi 'icēn.

²⁰'Ēn xucéantu, tuáratsunēn sináncēsa oquin camina sinántima 'ain. Ñu 'atima 'ati 'unáncēma 'aisha tuáratsu 'icēsaribiti camina 'iti 'ain. 'Iananbi camina bētsi ñucama sinánquin uni apanēn upí oquin sináncēsabi oquin sinánti 'ain. ²¹Nucēn Papa Diosan bana cuēñeō ca ēsai quia: “Bētsi banan banaquin cana ēnē unicama ñuixunbi 'ain, bētsi nētēnu 'icē unin ca 'ēn 'imicēxun atu cati 'icēn. Usaquian cacēxbi ca 'ēmi sinántima 'icē quiax ca Nucēn 'Ibu Dios quia”. ²²Axa Jesucristomi catamēcē uníxa unin cuacēma banan banaia cuaquinbi ca raírínēn uisai cara quia quixun 'unánquinma a bana sinanima. An sinaniamabi ca Jesucristomi sináncēma unin a bana cuaquin sinánti 'icēn, Nucēn Papa Diosan 'imicēx sapi ca banaia quixun. Usa 'aínbi ca an sinánmicēxuan Nucēn Papa Diosan bana ñuixuncē uníxa banaia cuati aín unicama upiti Jesucristomi sinánti 'icēn. Usa 'aínbi ca axa ami catamēisama tancē unicaman a bana cuaquinbi asérabi ca usa 'icē quixun sinanima. ²³Aín bana cuacē 'aishmi mitsux timéax camáxbi Nucēn Papa Dios rabi unin cuacēma banan banacēbē ca an mitsúxmi usai 'ia 'unáncēma uni raíri 'imainun axa Jesúsmi sináncēma uni raírínēx atsínti 'icēn. Atsínquin mitsúxmi usai banaia cuaquin ca —sapi ca ñunshíanxa —quixun sinánti 'icēn. ²⁴Usa 'aínbi ca timéxunmi mitsun Nucēn Papa Diosan sinánmicēxun bana ñuicēbē, axa Jesucristomi catamēcēma uni 'ianan mitsúxmi usai 'ia 'unáncēma

uni, ax atśínxun mitsúnmi ñuia cuaquin —a banax ca asérabi 'icën, 'atima ñu cana 'ën 'a —quixun sinánti 'icën.
²⁵—'Ën unéxun 'acé ñuribi ca Nucën Papa Diosan isaxa —quixun sinánquin ca a ñucama chiquinaquin Nucën Papa Dios rabi 'icën. Rabianan ca —asérabi ca Nucën Papa Dios mitsubë 'icë —quiti 'icën.

Timéax sharáruima banati bana

²⁶'Ën xucéantu, timéax camina ësai 'iti 'ain. Raírinëx camina 'iisa tani cantati 'ain, raírinën camina Nucën Papa Diosan bana ñuixunti 'ain, raírinën camina añu cara Nucën Papa Diosan mitsu sinánmiaxa a ñuiquin cati 'ain, 'iisa tani camina raírinëx unin cuacëma banan banati 'ain, raírinën camina uisai quicë cara a bana 'icë quixun ñuixunti 'ain. Timéxun caramina uisa ñu 'ai a 'ai camina camáxbi ami upiti sinani Jesucristo cuëncësabi oi 'inun sinánmiananti 'ain. ²⁷Usa 'ain camina unin cuacëma banan Nucën Papa Dios rabi banatisa tani, rabëtaxëshi banati 'ain. 'Ianan camina rabé 'imainun achústaxëshi banati 'ain. Usa 'aishbi camina achúshi achúshitaxëshi banati 'ain. Banaquin camina uisai quicë cara a bana 'icë quixun unicama ñuixunti 'ain. Min ñuixuniama ca bëtsi unin uisai qui caramina quia quixun ñuixunti 'icën.
²⁸An uisai quicë cara a bana 'icë quixun ñuixunti 'aíma 'ain camina uni timécë anuax Nucën Papa Dios rabi unin cuacëma banan banatima 'ain. Usari banaíma camina min nuitu méúishi ami sinani Nucën Papa Dios rabi abë banati 'ain. ²⁹Usaribi oquin camina Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín bana ñuixuinsa tanquin rabéxuinshi unicama ñuixunti 'ain. Ñuixuanan camina rabé 'imainun achúshixuinshi ñuixunti 'ain. Ñuixunia camina raírinën —a unin

banax cara asérabi Nucën Papa Diosan sinánmicëxa quicë 'icë —quixun cuati 'ain. ³⁰Usa 'ainbi ca an bana ñuixuncë uni, uni itsínribia bana ñuixuinsa tania isi, nëtëti 'icën. ³¹Usoquin camina uicamax caramina Nucën Papa Diosan sinánmicë 'ain, an achúshi achúshixun bana ñuixunti 'ain. Usoquin bana ñuixuncëx camina camaxunbi upí oquin Nucën Papa Diosan bana 'unani ami cushicë 'iti 'ain. ^{32,33}Nucën Papa Diosax ca aín unicamaxa timéax an bana ñuixuncë unían ñuixuncëxun bana cuatima raíri sharáruí banati cuëñima. Usa 'ain ca raíri unin bana ñuixuinsa tanquinbi tënëpaínti 'icën.

Uinu cara timëtia, anuax ca axa Jesucristomi catamécë unicamax ësai 'ia. Usa 'ain camina usaribiti mitsux 'iti 'ain. ³⁴Axa Jesucristomi catamécë unicama timécë 'ain ca xanu banatima 'icën. Usa 'ixun ca bëbu uníxa banaiaishi cuati 'icën, Nucën Papa Diosan bana cuëñëo quicësabi oquin. ³⁵Bana upí oquin 'unántisa tanquin ca aín xubunuxun xanun aín bënë ñucáti 'icën. Axa Jesucristomi catamécë unicama timécë anuax xanux banati ca upíma 'icën.

³⁶Camina 'unánti 'ain, mitsu pain ca Nucën Papa Diosan aín bana 'unánun 'imiama 'icën. —Nuinshi cananuna aín bana 'unani —quixun camina sinántima 'ain. ³⁷Micama an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun uni bana ñuixuncë 'imainun a aín Bëru Ñunshin Upitan sinánmicë unicama, mitsu camina 'unánti 'ain, 'ën mitsu cuëñëoxuncë banacama, ënëx ca an 'ë sinánmicëxun 'acé 'icë quixun. ³⁸Ui unin cara usaquin sinánquinma —anbi sinani ca Pablo quia —quixun sinania, a uni camina —asérabi ca aín bana 'icë —quixun sinántima 'ain.

³⁹'Ën xucéantu, cana mitsu cain, an Nucën Papa Diosan sinánmicëxun aín

bana uni ñuixuncë 'iti camina sinánti 'ain. Usa 'ixunbi camina Nucën Papa Dios rabia unin cuacëma banan banaxma 'inun uni catíma 'ain. ⁴⁰Usa 'aínbi camina micamax timéax sharáruí banatíma, bëtsix paían quimainun caini upí oquin sinani banati 'ain.

Bamaxbi Jesús baísquia

15 ¹Ën xucéantu, 'ën mitsu ñuixuncë Jesucristo ñui quicë bana, anúan unicama ainan 'inun Nucën Papa Diosan iémiti, a bana cana mitsu sinánmitécëinsa tanin. A bana upí oquin cuati camina Jesucristomi catamëtancëx ax quicësabi oi 'in. ²Ën mitsu ñuixuncë bana manucëma 'ianan a bana quicësabi oi 'i camina mín ñu 'atíma 'acëcama ëni Nucën Papa Diosnan 'inun iémicë 'ain, asérabí cëmëíma ami catamëcë 'aish.

³Jesusan aín bana ñuixunun caíscë unicaman 'ë unánmicë bana, a paínmi 'unánun quixun cana ësaquin mitsu cacën: Nun ñu 'aisama 'acë nu téréxunux ca Cristo bamacëxa. Usai ca 'iti 'icë quíax ca Nucën Papa Diosan bana cuënëo quia. ⁴Bamacëa maíncancëxbi ca rabé nëtë 'iónxa pëcaracëbë baísquiacëxa. Usaía 'iti ñuiquin ca Nucën Papa Diosan 'amicëxun aín unin cuënëocëxa. ⁵Baísquitancëx ca Pedromi chiquiracëanan aín 'unánmicë unicama, męcën rabé 'imainun rabé uni, amiribi chiquiracëacëxa. ⁶Usai 'itancëx ca 'aisamaira, quinientos uni timécë acamamiribi chiquiracëacëxa. A unicamax ca raírí bamacëxa. Aín patsanëx ca bamacëma paín 'aish tsotia. ⁷Usai 'ianan ca Jacobomiribi chiquiracëanan an aín bana ñuixunun caíscë unicamamiribi chiquiracëtécëancëxa.

⁸Acamami chiquiracëtancëx ca 'ëmiribi chiquiracëacëxa. 'Ëx aín 'unánmicë uni 'icëmabi ca an 'ë ami sinánun sinanamiacëxa. Usa 'ain ca

acamami pain chiquiracëa 'aish 'ëmiribi chiquiracëacëxa. ⁹Ëx axa Jesucristomi catamëcë unicama bëtsi bëtsi ocë 'aish cana 'ëx Jesusan aín bana ñuixunun caíscë uni raíríbë sënënmá 'aish acama meuraira 'ain. Usa 'aish an caíscë uni 'iisama 'icëbi ca 'ë aín bana ñuixunun cacëxa. ¹⁰Nucën Papa Diosan nuibaquin 'imicëx cana 'ëx bërámá 'iásama 'ain. Ñancáma ca 'ë aín uni 'imiacëxa. 'Imicëxun cana aín 'unánmicë unicaman 'acësamaira oquin a ñuiquin unicama ñuixuan. Ñuixunquinbi cana 'ënbi 'acëma 'ain, Nucën Papa Diosan aín cushin 'amicëxuinshi cana 'an. ¹¹A aín bana ñuixunun Jesusan caísa unicaman ñuixuncë banasaribi ca 'ën unicama ñuixuncë bana 'icën. Nun a bana ñuixuncëxun cuati camina —a banax ca asérabí 'icë —quixun sinani Jesucristomi catamëacën.

Bama 'aishbi ca uni baísquiti 'icë quicë bana

¹²¿Nun mitsu —Cristo ca bamaxbi baísquiacëxa —quixun ñuixuncëxbi caramina uisa 'aish mitsu raírínëx uni isa bama 'aish baísquitíma 'icë quin? ¹³Bama 'aísha Jesucristo utécëncëbë uni baísquitíma 'ain ca Cristo baísquiama 'itsíanxa. ¹⁴Cristoa baísquiama 'ain ca nun ñuixuncë bana cëmë 'itsíanxa. Mitsúxmi Jesucristomi catamëcë axribi ca ñancáishi 'itsíanxa. ¹⁵Cristo baísquimíama 'ain cananuna —Nucën Papa Diosan ca Cristo baísquimíacëxa —qui cëmëtsian. Unicamax ax utécëncëbë baísquitíma 'ain ca Crístoribi baísquiama 'itsíanxa. ¹⁶Uni bama 'aishbi baísquitíma 'ain ca Crístoribi baísquiama 'itsíanxa. ¹⁷Cristo baísquiama 'ain ca mitsúxmi ami catamëti ax ñancáishi 'itsíanxa. Usa 'ain camina mitsun ñu 'aisama 'acëcama téréncëma 'aish usabi 'itsían. ¹⁸Cristo

baísquiama 'ain ca axa ami catamëti bama unicamax abëma 'itsíanxa. ¹⁹Aín nētēnuaxribi cana ainan 'iti 'ai quixun sinanima, ënë nētēnuaxëshi Cristonan 'iti sináncë 'aish cananuna uni raíri 'icësamaírai masá nuituti bënëtsían.

²⁰Usama ca. Bamatancëxbi ca Cristo asérabi baísquiacëxa. Cristo baísquia usaribiti ca axa ami catamëcë unicama bama 'aíshbi ax utëcëncëbë baísquinoxun 'aia. ²¹Achúshi uni 'uchaa cupí ca camabi uni bamaia. Usaribiti ca achúshi uni baísquia cupí axa ami catamëcë cama bama 'aíshbi ax utëcëncëbë baísquiti 'icën. ²²Adanën ñu 'atima 'a cupí ca aín rëbúnquicama ñu 'atima 'ai bamaia. Usa 'aínbi ca Cristonan 'aish uni bama 'aíshbi baísquitancëx tsóti 'icën. ²³Nucën Papa Diosan mënífosabi oi ca Cristo pain baísquiacëxa. Baísquitancëx naínu cuan 'aísha ax utëcëncëbë ca aín unicama baísquiti 'icën. ²⁴Nucën Papa Dios axëshia 'Apuira 'inun, ca Cristonën utëcëncëx ñunshín 'atima 'imainun an Nucën Papa Dios quicësama oquin ënë nētēnuxun uni sinánmicë cushicama cëñuti 'icën. ²⁵Nucën Papa Diosan 'imicëxun ca Cristonën 'Apu 'ixun axa ami nishcë unicama 'ibuaquin ax quicësabi oquian 'anun 'imiti 'icën. ²⁶Usoatancëxun ca uni bamatima oquin 'imiti 'icën. ²⁷Nucën Papa Diosan 'imicëx ca Cristo camabi uni, camabi ñu aín 'ibu 'ia. Usai ca Nucën Papa Diosan bana cuënéo quia. A bana quicësabi oi Cristo ax Nucën Papa Diosan 'imicëx camabi uni, ñu, acaman 'ibu 'aíshbi ca ax Nucën Papa Dios, an camabi ñun 'ibu a 'imicë, aín 'ibuma 'icën. ²⁸A camabi uni 'imainun camabi ñun 'Ibu 'imicë 'ixun, ca Cristonën Nucën Papa Dios —mix camina 'ën 'Apuira 'ai —quixun canuxun 'aia. Usai 'icëbë ca Nucën Papa Dios aín unicama 'imainun uisa ñu cara, aín cushi 'iti 'icën.

²⁹¿Uni bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquitima 'ain cara uisax uni raírinëx axa Jesucristomi catamëcë unicama bama abë 'iti sinani nashimicë 'iti 'ic? Ca 'itsíanxma. ³⁰Bama 'aísha uni baísquitima 'ain carana uisa cupí unían 'ë bëtsi bëtsi ocëxunbi Jesucristo ñuiquin bana ñuixuan. Cana 'acëma 'itsían. ³¹Ën xucéantu, Nucën 'Ibu Jesucristonën 'amicëxun 'ën micama a ñuiquin bana ñuixuncëx camina ami sinan. Mítsúxmi ami sináncë cupí cana cuëinra cuëenin. Usa cupí cana cuëeni quixun 'unáncësaribi oquin cana 'unanin, 'ëx Jesucristonan cupí cana uinu carana 'ai, uinu carana cuani anuax sapi cana bamati 'ai quixun. ³²Efeso ëmanu 'icë unicamax pianancë ñuinasa 'aish, 'ëmi nishcëxunbi Cristo ñuiquin a unicama bana ñuixunia ca acaman 'ë bëtsi bëtsi oxa. Usa 'aínbi ca bamatancëxa Cristo baísquiama 'aínbi 'ëx unin bëtsi bëtsi ocë 'inuxun bana ñuixuncë ax ñancáishi 'itsíanxa. Unia bama 'aish Cristo utëcëncëbë baísquitima 'ain cananuna uni raírinëxa quicësaribiti ësai quítsían: “Bëtsi nēténbi cananuna ashiti bamati 'ain. Usa 'ain cananuna bamacëma pain 'ixun pucháquin pianan xëai nux cuëncësa oíshi 'iti 'ain”.

³³Atimati banacë unínma mi parania ca bërúancat. Èsaía uni quicë bana ax ca asérabi 'icën: “Upí 'ixunbi 'atimatia bëtsi banaia cuaquin ca unin 'atimaquin sinánquin ñu 'atima 'ati 'icën”. ³⁴Micama raírinën uisai 'iti cara Nucën Papa Dios cuëenia quixun sináncëma 'ixun camina ñu 'atima 'ain. Ñu 'atima 'acë 'aíshmi rabínun quixun cana ësáquin mitsu cain. Usa 'ain camina ami sinanati ax cuëncëx sabi oi 'iquin ñu 'atima 'atima 'ain.

**Uisai cara uni bama 'aíshbi
baísquiti 'icë quicë bana**

³⁵Raíri unix sapi ca quiti 'icën:
—¿Uisai cara uni bama 'aish Cristo

utęcęcębė baísquiti 'ic? ¿Baísquiox cara uisa uni 'iti 'ic?" ³⁶Usaía quicė uni ax ca bana cuacėma unisa 'icėn. Ęnėx ca ęsa 'icėn. Unían 'apácėx ca ñu ęnėx aín íxa cotanun aín nami chėquia. ³⁷Trigo 'apánan bėtsi ñuribi 'apáquin ca unin aín i 'apáquinma aín bėruishi 'apatia. ³⁸An mėńosabi oquin ca Nucėn Papa Diosan ñu ęnėx 'apácė anua aín i comiquin canimía. Bėtsi bėtsi ñu ęnėx ca aín íxa uisa cara, usa 'ítánun canimía. ³⁹Camabi ñux ca mėscú 'icėn. Unix ca ñuina iscėsama 'icėn. Men nicė ñuinanėx ca ñu pėchiñu iscėsama 'icėn, ñu pėchiñunėx ca bacanu 'icė ñuina iscėsama 'icėn. ⁴⁰Naínu 'icė ñux ca menu 'icė ñu iscėsama 'icėn. Naínu 'icė ñux ca upí 'icėn, 'imainun ca menu 'icė ñuxribi upí 'icėn. Usa 'aishbi ca naínu 'icė ñun upí ax menu 'icė ñun upí iscėsama 'icėn. ⁴¹Usa 'ain ca barín pėcacė ax bėtsi 'icėn. 'Uxėn pėcacėribi ca bėtsi 'icėn. Usaribiti ca 'ispan pėcacė bėtsiribi 'icėn. Usa 'ixun ca camabi 'ispan bėtsin pėcacėsaribi oquin pėcaima. Usa 'aishbi ca camáxbi upí 'icėn. ⁴²Usaribiti ca uni bama 'aish baísquicė, ax bamacėma pain 'aish uni 'icėsaribiti 'itima 'icėn. Uni bamacė maíncė ax ca aín nami, aín xo acamax chėquia. Usa 'aishbi ca baísquitancėx chėquitėcėnux bamatėcėntima 'icėn. ⁴³Bamacė maíncėx 'aisama 'itancėxbi ca baísqui upíira upí 'iti 'icėn. Bamacė maíncėx aín cushi 'aíma 'itancėxbi ca baísqui cushi 'iti 'icėn. ⁴⁴Ęnė menua tsóć unicamax ca aín nami, aín xo, acamax chėquiti 'icėn. Usa 'aishbi ca bama 'aish baísquitancėx aín nami, aín xo, acamax bėtsi 'aish chėquitima 'icėn. Axa chėquiti nami, xo acamañu 'iá 'aishbi ca axa chėquitima nami, xo, acamañu 'inuxun 'aia.

⁴⁵Acama ñui ca Nucėn Papa Diosan bana cuėnėo ęsai quia: "Nucėn Papa

Diosan a pain unio uni, Adán, ax ca sinánñu 'ianan banañu 'ianan an ñu 'ati 'iacėxa". Usa 'ańbi ca Cristo, Adánsaribi uni 'ixunbi an Nucėn Papa Diosnan 'inun uni iėmiquin abė chėquítimo i nėtėtimoia tsónun 'imiti, a 'icėn. ⁴⁶Axa chėquitima namiñu pain ca uni 'itima 'icėn. Axa chėquiti namiñu pain 'itancėx ca uni axa chėquitima namiñu 'iti 'icėn. ⁴⁷A pain unio uni ax ca me 'acė 'iacėxa. A caxua ucė ax ca me 'acėma, nańnuaxa ucė, Nucėn 'Ibu Jesucristo, 'iacėxa. ⁴⁸A pain unioću ęnıxa me 'acė 'iásaribi ca ęnė menu 'icė unicama 'icėn. Usa 'ańbi ca uicamax cara ainan 'icė acamax naínu 'icė Jesucristo, asaribi 'iti 'icėn. ⁴⁹A pain me 'acė uni ax ca namiñu 'ianan xoñu 'iacėxa. Usa cananuna nuxribi 'ain. Usa 'aishbi cananuna nux ainan 'aish Jesucristonėn namisaribi 'iti 'ain.

⁵⁰Ęn xucėantu, ęsaquin cana mitsu cain, nucėn nami, nucėn xo, acamax ca Nucėn Papa Diosan nėtėnu 'itima 'icėn. Aín nėtėnu 'icė ñucamaxa chėquitima 'ain ca chėquiti ñucamax anu 'itima 'icėn. ⁵¹Unin 'unánma ñu cana mitsúnmi 'unánun quixun ęsaquin ñuin, camáxira cananuna bamatima 'ain. Bamacėma 'aishbi cananuna camáxbi bėtsi 'iti 'ain. ⁵²Nuxnu bėriquicė usariishi cananuna bėnėtishi aín manė banañua banocėbėishi bėtsi 'iti 'ain. Usai 'i cananuna bama 'aish amiribishi bamatėcėntimo i baísquiti 'ain. Usai 'imainun cananuna bamacėma-cama nuxribi bėtsi 'iti 'ain. ⁵³Nun nami, nun xo, acama chėquiti 'aishbi cananuna bėtsi 'aish nun nami, nun xo acama chėquitima 'ain. Usari ca nun nami, nun xo acamax bamati 'aishbi amiribishi bamatėcėntimo i 'iti 'icėn. ⁵⁴Nun nami, nun xo, acama chėquiti aishbia bėtsi 'aish chėquitima 'ianan nun nami, nun xo, acamax bamatėcėntimo i 'icė 'ain ca Nucėn Papa Diosan bana cuėnėo

quiásabi oi 'iti 'icën. A bana ca ësai quia: “Bama 'aishbi ca baísquiaux uni bamatëcëntimoi tsóti 'icën. ⁵⁵Usaía 'icëbë ca bamaquin anun unin paë tanti 'aíma 'iti 'icën. Bama 'aishbi ca uni bamatëcëntimoi tsóti 'icën”. ⁵⁶Aín 'ucha cupí ca unicama chëquinux bamaia. Nucën Papa Diosan bana cuëño anua ca unin 'unanin, uisa ñu 'ati cara 'ucha 'icën, uisa ñu 'ati cara upí 'icë quixun. A bana quicësoi 'ima ca uni 'uchaia. ⁵⁷Usa 'aínbi cananuna Nucën 'Ibu Jesucristo cupí nun 'uchacama tërëncë 'aish bamatimi racuëtima ax utëcëncëbë baísquitancëx bamatëcëntimoi tsóti 'ain. Usaquin 'unánquin cananuna cuëñquin Nucën Papa Dios —asábi ca —quixun cain.

⁵⁸Ën nuíbacë xucéantu, uisa ñu cara 'icëbëbi camina ëníma ami catamëti Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncësabi oi 'iquin aín bana unicama ñuixunti 'ain. Camina 'unanin, usaquinmi Cristonëan cushiocëxun 'acë ax ca ñancábimi 'acëma 'icën. Usaquin 'unánquin camina ënquinma mitsun 'acësamaira oquin nëtë camabi 'ati 'ain.

**Axa Jerusalénu 'icë Jesucristomi
catamëcë unicama curíqui buánmia**

16 ¹Axa Jesucristomi catamëcë unicama curíqui 'inánti ñuiquinmi 'ë ñucácëxun cana mitsu cain, 'ën Galacia menu 'icë unicama cacësabi oquin camina mitsúnribi curíqui 'inánti 'ain. ²Domingo nëtëcaman camina mitsu achúshi achúshinën mitsúnmi bicë curíqui uiti caramina 'inánuxun nanti 'ai quixun upí oquin sinántancëxun min xubunuxun nanti 'ain. 'Ëx bëbacëbëtan 'atíma cupí camina usaquin 'ati 'ain. ³Mitsúnmi nancë curíquia an Jerusalénu buánti camina uni raíri caísti 'ain. Usa 'ain cana bëbaquin, 'ën a unicama mitsúnmi nancë curíqui acëñun uisa cupí cara atux cuanía quixun caquin

cuëñöoxun quirica 'inánquin, Jerusalé nua a buani cuantánun xuti 'ain. ⁴Ëxribi cuanti asábi 'ain ca a unicamax 'ëbë cuanti 'icën.

**Pablo Macedonia me 'imainun Corinto
ëmanu cuanti sinan**

⁵Macedonia mecamanu cuanti cana sinanin. Anu cuantancëx cana anuax mitsu isi cuanti 'ain. ⁶Cuantancëx bëbatancëx sapi cana mitsunu pan 'iti 'ain, anuxun mita inúmi. 'Itancëx anuax cuania camina 'ën cuanti 'ë mënioxuncanti 'ain. ⁷Inúquinshi mitsu isti cana cuëñiman. Nucën 'Ibu Jesucristo cuëncëbë cana mitsubë 'ëora pain 'i cuanti 'ain. ^{8,9}Efeso ënuxun 'ën a ñuiquin bana ñuixunia cuati cuëñi ca 'itsa uni Cristomi catamëti. Usaía 'icëbëtanbi ca 'itsa uniribi 'ën ñuicë bana cuaisama tanquin timanan 'ën ñuixunxunma 'anun 'ë 'imitisa tania. Usa 'ain cana Pentecostes nëtë utámainun Efeso ëma ënu pan 'iti sinanin.

¹⁰Ën 'acësaribi oquin ca Timoteonën Nucën 'Ibu Jesucristo ñuiquin unicama bana ñuixunia. Usa 'ain camina axa bëbaia upí oquin biti 'ain, mitsubë 'aísha upí oquin sinani cuëñun. ¹¹Usa 'ain camina a ñui uisaíbi banacantima 'ain. Axa nucën xucéantu raíribë aia cana cainin. Usa 'ain camina mitsubë 'itancëxa ënu unun anúan uti ñu 'inánan upí oxun xuti 'ain.

¹²Nucën xucën, Apolo, a ñuiquinmi mitsun 'ë ñucácë, a ñuiquin cana mitsu cain, a cana axa Jesucristomi catamëcë uni raíribëa mitsu isi cuantánun quixun can. Cacëxbi ca bëri cuainsama tanxa. Usa 'ain ca uinsaran cara cuanti 'icë quixun isti 'icën.

**Pablonëan ashiquin bërúanxa
'icánun quixun ca**

¹³Mina 'atíma ñu 'ai quiax bërúancaquin camina uisa ñu cara 'icëbëbi

manutima Jesucristomi catamëti 'ain.
Ami catamëti camina unimi racuëtima
an cushiocë 'iti 'ain. Upí sinánñu unfan
sináncësa oquin camina sinánti 'ain.

¹⁴Uisa ñu caramina 'ain a 'aquin camina
uni nuibaquin 'ati 'ain.

¹⁵Ën xucéantu, camina 'unanin,
Acaya menu 'icë raírinëxa 'icëma pan
'ain ca Estéfana 'imainun aín xubunu
'icëcamax Jesucristomi catamëacëxa.
Ami sinánquin ca axa Jesucristomi
catamëcë unicama 'aquinquin ñu
'axunia. —Ësaquin nun 'ati ënëx ca nun
ñu mëëti 'icë —quixun ca sinánxa. ¹⁶A
unicamabë upí 'ianan camina aín bana
cuati 'ain. An 'acësaribi oquin ñu 'acë
unicama 'imainun an unicama
'aquinquin ñu mëëcë unicama camina
abë upí 'ianan aín bana cuati 'ain.

¹⁷Estéfanas, Fortunato, Acaico acamaxa
mitsunuax 'ë isi ucëbë cana cuëëan.

'Ëbëma 'ixunmi mitsun 'ë 'axuntima
'aínbi ca a unicaman 'ë ñu 'axuanxa.

¹⁸Mitsúnmi xucëxa ucëbë cana cuëëan.

Usaribiti camina mitsúxribi acama 'ënu

unun xuti cuëëan. Usa unicama camina
ax ca upí uni 'icë quixun 'unánti 'ain.

¹⁹Asia menu 'icëcama axa Jesucris-
tomi catamëcë, acaman ca bërúanxmi
'inun mitsu camia. Aquila 'imainun
Priscila 'imainun aín xubunu
timëcëcama, an ca Nucën 'Ibu Jesucris-
tomi sináncë 'ixun bërúinroxmi 'icánun
quixun 'ë mitsu camia. ²⁰Axa Nucën
'Ibu Jesucristomi catamëcë uni
raíricamanribi ca mitsu bërúanxmi
'icanun camia. Jesucristo cupí mitsun
nuitu upí 'aish camina nuibanani
bërúanxa 'inun bëtsibë bëtsibë cananti
'ain.

²¹Ëx Pablo 'ixun 'ënbi cuëëoquin
cana bërúanx mi 'icanun cain.

²²Ui unin cara Nucën 'Ibu Jesucristo
sinánima ax ca Nucën Papa Diosan iscëx
'aisama 'icën. Nucën 'Ibu Jesucristo axa
uti cana 'ëx cuëënin.

²³An mitsu upiti bucunun nuibaquin
'aquinti cana cuëënin. ²⁴Mitsúxribimi
'ësaribi Cristo Jesúsnan 'icë cana
micama sinanin. Ashi, Pablo.